

วารสารปารมิตา

JOURNAL OF PARAMITA

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563)

Vol. 2 No. 1 (January – June 2020)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ภูมิคุณแม่ชาลิ้ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชดิลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสินี วัฒนมงคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิปัญโญ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซอก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาไพจิตร อุตตมธมฺโม, ดร.	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.สำราญ ศรีคำมูล	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.กฤตสุขิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.สุรัชย์ พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.สมเจต หลวงกัน	ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.มนัสวี ศรีนนท์ นายสุขชาน มักสัน นายอริย์ธัช เลิศอมรไชยกิจ นางสาวพรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170

โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

พ.ศ. 2563 นับว่าเป็นปีที่ 2 ในการจัดพิมพ์วารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม โดยทางกองบรรณาธิการได้บริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI มีการตรวจประเมินผลงานวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน กล่าวคือมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 2 รูป/คน ประเมิน 1 บทความ เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานทางวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณให้เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

วารสารปารมิตาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ (AN ANALYTICAL STUDY OF BUDDHIST PHILOSOPHY AS SUITABLE FOR THE JUVENILES CULTIVATION) โดย พระดิเรก ธรรมวโร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1) คำว่าธรรมาธิปไตยคือหลักคุณธรรมสำคัญที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้ปกครองตน ครองคน ครองงานเพื่อสร้างสันติภาพและเสถียรภาพที่ถาวร เนื้อหาธรรมาธิปไตยมาจากเรื่องอธิปไตย 3 ในพระไตรปิฎก คำว่าอธิปไตยหมายถึงความเป็นใหญ่ด้วยความดีความถูกต้อง สัจจะความซื่อตรงไม่เอินเอียงเป็นสำคัญ 2) หลักความซื่อตรงพระพุทธองค์ทรงสอนอย่างสมบูรณ์ในหลักทศพิธราชธรรม 10 ถือเป็นหัวใจในการขับ เคลื่อนหลักธรรมาธิปไตย หลักจักรวรรดิวัตร 12 เป็นคุณธรรมของผู้นำระดับโลก อปริหานิยธรรม 7 มุ่งรักษาความสามัคคีของคณะผู้ปกครอง หลักราชสังคหวัตร 5 เน้นการบริหารและสงเคราะห์พร้อมกัน หลักอคติ 4 เพื่อรักษาตัวของผู้ปกครองขณะใจของประชาชนทุกระดับ ธรรมดังกล่าวเป็นทั้งหลักการและวิธีการเพื่อรักษาสภาพธรรมาธิปไตยตามหลักพุทธศาสตร์ไว้ได้โดยสมบูรณ์ 3) หลักธรรมมีคุณค่าต่อนักปกครองและผู้ใต้ปกครองทุกด้าน เช่น ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านมวลชนสัมพันธ์ ด้านวัฒนธรรมสูงส่ง และด้านการรักษาสันติภาพโลก ผู้นำสูงสุดต้องพัฒนาตนให้ดั่งตามสาระธรรมนี้ให้ได้เสียก่อน ผู้ตามคือประชาชนทั่วไปเมื่อเห็นตัวอย่างแล้วเกิดศรัทธายอมรับและปฏิบัติตามทันที เมื่อนำหลักธรรมาธิปไตยทั้งหมดไปใช้อย่างสมบูรณ์แล้ว สังคมนั้นจักมีแต่การสงเคราะห์เกื้อหนุนกัน ไม่ทอดทิ้งซึ่งกันและกัน มวลชนทุกภาคส่วนมีความสามัคคีไม่แตกแยก เกิดวัฒนธรรมความดีงามในองค์กรและสันติภาพถาวรย่อมเกิดขึ้น จักไม่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่วิกฤตศรัทธา ไม่เกิดกบฏทั่วโลกอย่างแน่นอน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (DESIRABLE FEATURES OF POLITICIANS IN THE PUBLIC VIEW, NAKLUE SUB-DISTRICT, BANGLAMUNG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE) โดย พระสุทัศน์ ยโสธโร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาเกลือมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และในระดับมาก คือ ด้านจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.53 ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 4.05 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

นักการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง 3. ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สำคัญ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ ขาดความสุภาพเรียบร้อยในการแสดงออกขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ความเป็นกันเองกับประชาชน สร้างความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้นให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการสังเกต การปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 2) ด้านจริยธรรม ไม่ประพฤติตนอยู่ภายในกรอบขอบเขตแห่งกฎหมายบ้านเมืองและจารีตประเพณี สร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นโดยยึดถือระเบียบกฎหมาย คำสั่ง ข้อบังคับ เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ร่วมกิจการให้มีการทำงานร่วมกัน 3) ด้านภาวะผู้นำ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขาดความสามารถในการบริหารงานเป็นทีมงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย สร้างความเป็นกันเองให้กับทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและร่วมกิจการในการทำงานให้มากขึ้น

3. การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโนด้วยหลักปรัชญาและศาสนา (AN ANALYTICAL STUDY OF VIOLENCE IN MOVIES OF QUENTIN TARANTINO ON PHILOSOPHY AND RELIGION) โดย ศิริเพ็ญ ชัยสนิท นักวิชาการอิสระ ด้านพุทธศาสนาและปรัชญา พบว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ พบว่า ความรุนแรงเป็นประเด็นที่ได้รับการนำเสนออย่างต่อเนื่องในภาพยนตร์ เนื้อหาความรุนแรงในภาพยนตร์ถูกนำเสนอไปในประเด็นที่หลากหลาย ทั้งความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงทางกายภาพ ซึ่งความรุนแรงทางกายภาพนั้นเป็นที่คุ้นชินมากที่สุดในการภาพยนตร์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรุนแรงในพุทธปรัชญาเถรวาทว่าความรุนแรงนั้น คือการก่อความชั่วอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นทางแห่งบาปหรืออกุศลที่เราไม่ควรก้าวล่วง เรียกว่าอกุศลกรรมบถ 10 แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ กายกรรม 3 วจีกรรม 4 และมโนกรรม 3 ความรุนแรงในภาพยนตร์ของ ควีนติน ทาแรนติโน พบว่า ภาพยนตร์แต่ละเรื่องของ ควีนติน ทาแรนติโน มีแก่นความคิด ในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงเป็นหลักสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ความเหมือนจริงและสภาวะล้ำจริง ตามแนวคิดของ ฌอง โปดริยาร์ด และเชื่อมโยงกับหลักศาสนา คือ แนวคิดจากคริสต์ศาสนา เรื่องกิเลสและตัณหาของมนุษย์ และเรื่องทาสและการปลดปล่อย ส่วนแนวคิดจากพุทธศาสนาปรัชญาเถรวาท สอดคล้องกับเรื่องจริต 6 ว่าตัวละครเอกที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะ ชัดเจนว่าเป็นผู้มีจริตแบบโทสจริต และโมหจริต วิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา พบว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโน เมื่อพิจารณาตามหลักอกุศลกรรมบถ 10 นั้น ได้สะท้อนให้เห็นภาพของความรุนแรงได้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ตั้งแต่ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร (มโนกรรม) สะท้อนให้เห็นว่าตัวละครส่วนใหญ่ตกอยู่ในอำนาจความพยาบาทและมีมิฉาทิภูมิจิต ไม่สามารถระงับชีวิตให้ดำเนินไปอย่างถูกทำนองคลองธรรมได้ จึงเลือกแสดงออกถึงความรุนแรงนั้นออกมาทางกายกรรมและวจีกรรม การใช้ความรุนแรงในเชิงกายกรรมพบว่า ตัวละครมักใช้การฆ่าและทำร้ายกัน (ปาณาติบาต) มาเป็นเครื่องมือในการระบายความโกรธเกลียดและแก้แค้นในเชิงวจีกรรม พบว่ามีการใช้ การโกหก (มุสาวาท) การพูดส่อเสียด (ปิสุณวาจา) และการพูดคำหยาบ (ผรุสวาท) มาทำร้ายตัวละครฝั่งตรงข้าม และความรุนแรงประเภทนี้มักเป็นชนวนก่อให้เกิดความรุนแรงในเชิงกายกรรมตามมา

4. ปรัชญาการปกครองของฮันเฟยจื่อ (Han Fei Tzu's Political Philosophy) โดย พระมหา ศักกรินทร์ ธมมาโลโย นักวิชาการอิสระ ด้านปรัชญา และ พระมหามหาวินทร์ปรีสุตตโม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอปรัชญาของฮันเฟยจื่อ โดยปรัชญาของเขาค้นค้นยุคใหม่ชอบใจเป็นอย่างมาก ตามประวัติศาสตร์แล้ว หลังจากเสร็จสิ้นการสงคราม ระหว่างแคว้นแล้ว คนในประเทศเริ่มพากันเบื่อหน่ายสงครามและไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกชนชั้นในสังคม ดังนั้น สังคมในตอนนั้นจึงหันมาให้ความสำคัญกับกฎหมายมากกว่าระบบจารีตประเพณีและคุณธรรม จนในที่สุด จึงได้เกิดรัฐจีน ซึ่งเป็นรัฐแรกๆ ที่นำปรัชญานิตินิยมมาใช้ในการเมืองการปกครอง

5. ประเพณีการบวชกับคำขอบวชในพระพุทธศาสนา (The Tradition of Buddhist Ordination and the Request for Ordination in Buddhism) โดย พระบวร สุนทรโร พระไสว วชิรญาโณ วัดแจรงร้อน และ ภาณุพงศ์ ไทโรใหญ่ สุขวสา ชิตะปัญญา ธาราทิพย์ ต้นชมภู นักวิชาการอิสระ ด้าน วิชาพุทธศาสนาและปรัชญา สรุปว่า บทความเรื่อง ประเพณีการบวชกับคำขอบวชในพระพุทธศาสนา นี้ สรุป ได้ว่า การบวชในปัจจุบันและในอดีตนั้นมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม คือ เป็นความเปลี่ยนแปลงบน พื้นฐานที่ยังคงหลักการเดิมไว้ ซึ่งนับว่าเป็นไปตามพระธรรมวินัยอย่างยิ่ง ส่วนความเปลี่ยนแปลงของ ประเพณีการบวชในพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นเป็นความเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นและวัสดุอุปกรณ์ในการบวชก็มีความ แตกต่างด้วยวิธีการได้มาด้วย ดังนั้น พุทธบริษัท 4 จึงควรให้ความสำคัญและมองเห็นคุณค่าของการบวชแบบ เรียบง่ายเหมือนในครั้งสมัยพุทธกาลก็จะทำให้เกิดความน่าเลื่อมใสของคนในสังคม และเป็น การบวชที่เป็นไป ตามกระแสธรรมกระแสโลก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	ฉ
ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ (AN ANALYTICAL STUDY OF BUDDHIST PHILOSOPHY AS SUITABLE FOR THE JUVENILES CULTIVATION) พระดิเรก ธมมวโร	1
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (DESIRABLE FEATURES OF POLITICIANS IN THE PUBLIC VIEW, NAKLUE SUB-DISTRICT, BANGLAMUNG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE) พระสุทัศน์ โยโสธโร	9
การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนตีโน่ ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา (AN ANALYTICAL STUDY OF VIOLENCE IN MOVIES OF QUENTIN TARANTINO ON PHILOSOPHY AND RELIGION) ศิริเพ็ญ ชัยสนิท	21
ปรัชญาการปกครองของฮั่นเฟยจื่อ (Han Fei Tzu's Political Philosophy) พระมหาศกรินทร์ ธมมालโย และ พระมหามหวินทร์บุรีสุตตโม	30
ประเพณีการบวชกับคำขอบวชในพระพุทธศาสนา (The Tradition of Buddhist Ordination and the Request for Ordination in Buddhism) พระบวร สุนทรโร พระไสว วชิรญาโณ ภาณุพงศ์ ไทรใหญ่ สุขวสา ชิตะปัญญา และ ธาราทิพย์ ต้นชมภู	35
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	42
การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	44

ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ

AN ANALYTICAL STUDY OF BUDDHIST PHILOSOPHY

AS SUITABLE FOR THE JUVENILES CULTIVATION

พระดิเรก ธรรมวโร

Phra Direk Thammawaro

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Graduate School Mahamakut Buddhsit University

E-mail: Phradirekthamma@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 14 พฤษภาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษา 1) ความหมายและเนื้อหาของธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ 2) หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ 3) วิเคราะห์คุณค่าหลัก ธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเอกสารโดยการศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก ฉบับบาลี ฉบับซีดีรอมและอรรถกถา เอกสารผลงานวิจัยของนักวิชาการ ตลอดจนผลงานของผู้รู้ในทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารทางวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า 1) คำว่าธรรมาธิปไตยคือหลักคุณธรรมสำคัญที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้ปกครองตน ครองคน ครองงานเพื่อสร้างสันติภาพและเสถียรภาพที่ถาวร เนื้อหาธรรมาธิปไตยมาจากเรื่องอธิปไตย 3 ในพระไตรปิฎก คำว่าอธิปไตยหมายถึงความเป็นใหญ่ด้วยความดีความถูกต้อง สัจจะความซื่อตรงไม่เอินเอียงเป็นสำคัญ 2) หลักความซื่อตรงพระพุทธองค์ทรงสอนอย่างสมบูรณ์ในหลักทศพิธราชธรรม 10 ถือเป็นหัวใจในการขับ เคลื่อนหลักธรรมาธิปไตย หลักจักรวรรดิวัตร 12 เป็นคุณธรรมของผู้นำระดับโลก อปริหานิยธรรม 7 มุ่งรักษาความสามัคคีของคณะผู้ปกครอง หลักราชสังคหัตถุ 5 เน้นการบริหารและสงเคราะห์พร้อมกัน หลักอคติ 4 เพื่อรักษาตัวของผู้ปกครองขณะใจของประชาชนทุกระดับ ธรรมดังกล่าวเป็นทั้งหลักการและวิธีการเพื่อรักษาสภาพธรรมาธิปไตยตามหลักพุทธศาสตร์ไว้ได้โดยสมบูรณ์ 3) หลักธรรมมีคุณค่าต่อนักปกครองและผู้ใต้ปกครองทุกด้าน เช่น ด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านมวลชนสัมพันธ์ ด้านวัฒนธรรมสูงส่ง และด้านการรักษาสันติภาพโลก ผู้นำสูงสุดต้องพัฒนาตนให้ดั่งตามสาระธรรมนี้ให้ได้เสียก่อน ผู้ตามคือประชาชนทั่วไปเมื่อเห็น

ตัวอย่างแล้วเกิดศรัทธายอมรับและปฏิบัติตามทันที เมื่อนำหลักธรรมาธิปไตยทั้งหมดไปใช้อย่างสมบูรณ์แล้ว สังคมนั้นจักมีแต่การสงเคราะห์เกื้อหนุนกัน ไม่ทอดทิ้งซึ่งกันและกัน มวลชนทุกภาคส่วนมีความสามัคคีไม่แตกแยก เกิดวัฒนธรรมความดีงามในองค์กรและสันติภาพถาวรย่อมเกิดขึ้น จักไม่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่วิกฤตศรัทธา ไม่เกิดกบฏทั่วโลกอย่างแน่นอน

คำสำคัญ: ธรรมาธิปไตย, หลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ, หลักจักรวรรดิวัตร 12

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows: 1) to study the principles of political science based on Buddhism, 2) to study the principles to support the righteousness and 3) to analyze the principles to support the righteousness based on politics in Buddhist approach. The study was documentary research. Its data were collected from Tipitaka –Pali Version and CD-Rom-commentary and the concerning technical documents.

The results of this thesis were found as follows: 1) The supremacy of dhamma means the real utilities for all leaders in the world to control their own mind and to save the people and the land. 2) These dhammas were thought in the Tripitaka as Adhipatayya or the Supremacy Law of dhamma. This word inferred to the 10 rule for the great king and the 12 Cakkavatti principles for the entire world leader, the 7 steps for the harmonious organization of the executive committee, the five social service strategies and the 4 prejudices to be avoided to save one's honor and society heart. These teachings are both the end and the supportive aids to the Adhipatatayya in Buddhist political science too. 3) These principles provide the perfected values for all leaders and their people in many ways; through social welfare, mass communication, and noble culture and maintain the world peace. The top leader, when receive the duty, should be cultivated in these principles, then their follower or the people shall accept them. The world society would, when Adhippatayya was educated and utilized, be a supportive wing to each other being a harmonious and unbreakable corner, also would originate the dreamed peaceful organization in the long run. The economic crisis, the faith crisis and global chaos would not certainly be found.

Keywords: the principles to support the righteousness, the principles of political science based on Buddhism, the 12 Cakkavatti principles

1. บทนำ

พระพุทธเจ้าบัญญัติหลักธรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้กับการปกครองรัฐในอันที่จะก่อให้เกิดความผาสุกของประชาชน อันเป็นจุดหมายปลายทางของการศึกษาเกี่ยวกับรัฐ หลักธรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์กับวิชารัฐศาสตร์ในทุกลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีรัฐศาสตร์ สถาบันทางการเมือง กฎหมายสาธารณะ รัฐประศาสนศาสตร์ กระบวนการเมือง (กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง มติมหาชน) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ก็เพราะพระพุทธเจ้าเน้นการเข้าถึงการใช้ธรรมะที่สามารถประยุกต์กับการศึกษาเกี่ยวกับรัฐและการปกครองรัฐได้เป็นอย่างดี

เมื่อต้องการความดีงาม และประโยชน์สุขแก่บ้านเมือง ก็ต้องยึดหลักการเหล่านี้ ซึ่งเรียกด้วยคำที่สั้นที่สุดคำเดียวว่า “ธรรม” เพราะฉะนั้น นักการเมืองจะต้องมีจริยธรรมสำคัญขั้นต่อไป ต่อจากความอยากที่ถูกต้อง หรือความใฝ่ปรารถนาที่เรียกว่า ฉันทะ คือความพอใจในการยึดถือธรรมเป็นใหญ่ ซึ่งทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า ธรรมาธิปไตย ถ้าคนเราไม่ถือธรรมเป็นใหญ่ คือไม่ถือหลักการ ไม่เอาความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ประโยชน์สุขที่แท้จริงเป็นมาตรฐาน เป็นใหญ่ เป็นที่ยึดถือ ก็จะเอนเอียงหรือเขวออกไปกลายเป็นยึดถือเอาอัตตานุทิฎฐิ คือถือตัวตนเป็นใหญ่ เอาผลประโยชน์เป็นใหญ่ หรือเอาคะแนนนิยมเป็นใหญ่ เป็นต้น

เมื่อถือเอาตัวตน ผลประโยชน์ของตน ความยิ่งใหญ่ อำนาจของตน เป็นต้น เป็นใหญ่เรียกว่า อัตตาธิปไตย แต่ถ้าถือเอาความนิยม การเอาอกเอาใจกัน ความชอบใจ ความพึงพอใจของคนจำนวนมาก โดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ที่เรียกว่า โลกาธิปไตย

ผู้เป็นนักปกครอง เป็นนักการเมือง เป็นนักบริหาร ต้องถือเป็นเรื่องสำคัญว่า ตอนนี้จะออกสู่ภาคปฏิบัติต้องตั้งหลักการจะตั้งหลักก็คือ จะต้องยึดถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา กฎหมายถือความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้เป็นเกณฑ์ และเป็นมาตรฐานเมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม และยึดถือตามหลักการ กฎกติกา รวมทั้งกฎหมายก็จะไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็นแก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความชัดเจนในการทำงาน ซึ่งโดยที่สุดแล้ว ธรรมาธิปไตยเท่านั้นจะเป็นแกนนำทางจริยธรรมของระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ
- 2.2 เพื่อศึกษาหลักธรรมที่ส่งเสริมธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของหลักธรรมที่ส่งเสริมธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ลักษณะของข้อมูลที่นำมาศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษจากพระไตรปิฎก อรรถกถา หนังสือตำราเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

3.2 ศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎก ซีดีรอม พระไตรปิฎก ฉบับหลวง มหามกุฏราชวิทยาลัย นำมาเป็นข้อมูลหลักในการวิจัย

3.3 ศึกษาค้นคว้าจากอรรถกถาในส่วนที่ขยายความ พระไตรปิฎก นำมาอธิบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ศึกษา

3.5 สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธในพุทธศาสนาเถรวาท มีหลักคำสอนทั้งในแง่ที่เป็นอภิปราย วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย ความหมายของรัฐศาสตร์ตามหลักรัฐศาสตร์ ความหมายของรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธการกำเนิดรัฐ หลักธรรมของผู้ปกครองกับการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์และการสงเคราะห์อนุเคราะห์เพื่อช่วยเหลือผู้อยู่ภายใต้การปกครอง เริ่มตั้งแต่รัฐ การปกครองตนการปกครองคน ปกครองงาน ในการดำเนินชีวิตในสังคม

เริ่มแรกยังไม่เป็นสังคมหรือเป็นรัฐ ยังไม่มีการปกครอง มนุษย์เป็นสภาพที่สงบสุขดำรงชีพอยู่ได้ด้วยทรัพยากรตามธรรมชาติ ต่อมาเกิดความโลภ กิเลสตัณหา มานะทิฐิ เกิดการแบ่งเขตเพื่อครอบครอง มีการดูถูกกันระหว่างผิว ทำให้เกิดการทำร้ายทะเลาะวิวาทกัน จึงมีผู้ทำหน้าที่ในการระงับความขัดแย้ง ปกป้องคนดี ลงโทษคนผิด ทำให้เกิดมีสถาบันผู้ปกครองขึ้นมา โดยตั้งกฎเกณฑ์หรือกฎหมายการปกครอง และอำนาจของกฎหมายนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของกำเนิดรัฐ เพื่อควบคุมสถานการณ์เลวร้ายในสังคม ผู้ปกครองรัฐเป็นผู้ที่มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจรัฐ เพื่อสกัดกั้นกิเลสไม่จำกัดของมนุษย์ และปกป้องคนดีให้อยู่กันอย่างสงบสุข หรืออาจจะกล่าวได้ว่ารัฐเป็นเพียงเครื่องมือที่จะทำให้มนุษย์พัฒนาตนเองให้บรรลุถึงเป้าหมายที่สูงสุดของชีวิตได้อีกด้วย

กระบวนการกำเนิดรัฐนั้นสืบเนื่องมาเป็นกระบวนการ อาศัยปัจจัยหลายด้านมาเป็นส่วนประกอบ ทั้งปัจจัยภายในตัวมนุษย์เองและปัจจัยภายนอก เช่นเดียวกับการกำเนิดรัฐในทางรัฐศาสตร์ที่ว่า “รัฐในขั้นสุดท้ายจึงเป็นผลของปัจจัยหลายประการ เช่น ชีววิทยา เศรษฐศาสตร์ วัฒนธรรม และการทหาร 3) กำเนิดรัฐตามมหาโควินทสูตร มหาโควินทพราหมณ์ แบ่งมหาปฐพีที่ยาวไปทางทิศอุดรและทิศทักษิณออกเป็น 7 ส่วนเท่าๆ กัน 1 ส่วนเพื่อพระองค์เอง อีก 6 ส่วนเพื่อกษัตริย์ราชกุมารอื่นๆ ซึ่งเคยเป็นพระสหายรักใคร่กัน แคว้นทั้ง 7 ที่เกิดขึ้นใหม่ แคว้นกาลิงคะ แคว้นอัสสกะ แคว้นอวันตี แคว้นโสจิริระ แคว้นวิเทหะ แคว้นอังคะ แคว้นกาสิ ในการแบ่งดินแดนกันปกครองและทำให้เกิดรัฐใหม่ๆ

หลักธรรมที่ใช้ในการปกครอง

1) สำหรับผู้อยู่ในโลกทุกคนคือระดับโลก และระดับประเทศ ธรรมเป็นโลกบาลหรือธรรมคุ้มครองโลก 2 คือ ทิริ ความสะอาด โอตตปปะ ความเกรงกลัว 2) การมีเมตตา ไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต หากกำหนดไม่ได้แผ่ไปทั่วถึงสรรพสัตว์ทั้งปวง ทั้งมนุษย์ สัตว์ดิรัจฉาน เทวดา อินทร์ ยม ยักษ์ ในทุกทิศทุกทาง กว้างขวางไม่มีเขตจำกัด เป็นชื่อของธรรม คือ อปป์มัญญา 4 คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา 3) ธรรมสำหรับ

พระมหากษัตริย์ พระราชา นักปกครองที่ดี สามารถปกครองแผ่นดินโดยธรรม และยังประโยชน์สุขให้กับประชาชน จนเกิดความชื่นชมยินดี ซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจของพระราชาที่พึงกระทำ หลักทศพิธราชธรรม 10 ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา ปริจจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตปะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติ อวิโรธนะ เป็นต้น 4) เพื่อความสงบสุขของพุทธบริษัท เพื่อความอยู่ผาสุกของสังคม เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก เพื่อความผาสุกแห่งพุทธบริษัท เพื่อปิดกั้นสิ่งที่ไม่ดี เพื่อกำจัดสิ่งไม่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อความศรัทธาในเรื่องของความดีซึ่งกันและกัน เพื่อความมั่นคงของพุทธบริษัท 4 พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติพระวินัย 10 คือ ภิกษุ รักษาข้อปฏิบัติ 227 ข้อ ภิกษุณีรักษาข้อปฏิบัติ 311 ข้อ อุปาสิก อุปาสิกา ก็ปฏิบัติในศีล 5 หรือศีล 8 เทียบด้วยกฎหมายสาธารณะ เช่น พระวินัยที่กำหนดความประพฤติเรียบร้อยดีงาม ห้ามล่วงละเมิดบทบัญญัติ เทียบด้วยประมวลกฎหมายอาญา 5) หลักความประพฤติของผู้ปกครอง คือ วัตรของพระเจ้าจักรพรรดิ พระจริยาที่ทรงบำเพ็ญสม่ำเสมอ ธรรมเนียมการทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ หน้าที่นักปกครองพระมหากษัตริย์ผู้ปกครองประชาชน ทรงอิงอาศัยเพราะเคารพนับถือบูชาธรรม มีธรรมเป็นธงชัยมีธรรมเป็นใหญ่เป็นอธิปัตติ ทรงจัดการรักษาคุ้มครองป้องกันภัย หลักความประพฤติของผู้ปกครอง ข้อปฏิบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ ที่มีกำลังในการปกครองประเทศที่เป็นอาณานิคมโดยธรรม ตามหลักจักรวรรดิวัตร 12 คือ อนโตชนสมิ พลกายสมิ ขตติเยสุ อนยุเนตสุ พราหมณคหปติเกสุ เนคมชานปเทสุ สมณพราหมณเสสุ มิคปกชีสุ อธมมการปฏิกเขโป ธนानัน ธนา นุปปทานัน สมณพราหมณ อุปสงกมิตวา ปณหาปุจฉนั อธมมราคสส ปทานัน วิสมโลภสส ปทานัน หลักธรรมเหล่านี้ที่ใช้ในการปกครองตามแนวพุทธ ปรัชญาอย่างยิ่งสำหรับผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง

หลักธรรมที่ส่งเสริมธรรมาธิปไตย

พระพุทธองค์ทรงบัญญัติสิกขาบทด้วยอำนาจประโยชน์ 2 อย่าง ตามคติพุทธศาสนาเถรวาทนั้น

- 1) เป็นการดำรงชีพตามหลักทรัพย์ภายใน 5 ประการ ศรัทธาความเชื่อ ศีลความประพฤติดีงาม หิริโอตตตปยะ ความละอายและความเกรงกลัว การรู้จักเสียสละมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปัญญาความรู้ความเข้าใจ 2) หลักการปกครองผู้เป็นใหญ่ปกครองผู้อื่น พรหมวิหารธรรม 4 เมตตาความรักความปรารถนาดี กรุณาความสงสาร มุทิตาความเบิกบานพลอยยินดี อุเบกขาความมีใจเป็นกลาง 3) หลักการปกครองผู้เป็นใหญ่ปกครองผู้อื่น สังคหวัตถุ 4 ทานให้ปัน ปิยวาจาพูดอย่างรักกัน อรรถจริยาทำประโยชน์แก่เขา สมานัตตาเอาตัวเข้าสมาน 4) หลักของความสำเร็จในการปกครอง อิทธิบาท 4 ฉันทะมีใจรัก วิริยะความพากเพียร จิตตะเอาจิตฝึกฝั วิมังสาใช้ปัญญาสอบสวน 5) หลักการปกครองของพระมหากษัตริย์ใช้ในการปกครองเมือง พละ 5 ปัญญา พละกำลังทางปัญญา วิริยะพละกำลังความเพียร อนวัชพละกำลังสุจริต สังคหพละกำลังการสงเคราะห์ 6) หลักของสังคหวัตถุ 4 สสเมระฉลาดบำรุงธัญญาหาร บุริสเมระฉลาดบำรุงข้าราชการ สัมมาปาสะผูกประสานปวงประชา วาซีปิยะมีวาทาคูดตีมีใจ 7) และหลักของพละ 5 พาหาพละ มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ โภคพละมีความเพียบพร้อม อมัจจพละมีกำลังข้าราชการ อภิขัจจพละมีกำลังชาติตระกูลสูง ปัญญาพละมีกำลังทางปัญญา 8) หลักการปกครองผู้ปกครองบ้านเมือง อปริหานิยธรรม 7 หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม ไม่ถืออำเภอใจใครต่อความสะดวก ให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี เคารพบูชาสักการะเจดีย์ จัดการให้ความอารักขาบำรุงคุ้มครอง 9) หลักของผู้ปกครองนาถรณธรรม 10 ศีล

ประพตติมีวินัย พาหุสัจจะได้ศึกษาสดับมาก กัลยาณมิตตตารูจักคบคนดี โสวัจัสตาเป็นคนที่พูดกันง่าย กิงกรณีสยทุกขตาชวนชวยกิจของหมู่ ธรรมกามาเป็นผู้ไคร้ธรรม วิริยารัมภะมีความเพียรขยัน สันตุฎฐีมี สันโดษรู้ออดี สติมีสติมั่นคง ปัญญามีปัญหาเหนืออารมณ์ 10) หลักปฏิบัติประจำวัน 7 ข้อ (วัตรบท 7) มาตาเปติภโร เลี้ยงมารดาบิดา กุเลเชฎฐาปจारी เคารพผู้ใหญ่ในตระกูล สณหาโวพุดคำสุภาพ อ่อนหวาน อปิ สุนหาโวไม่พุดส่อเสียดพุดสมานสามัคคี ทานสวิภาครโตชอบเผื่อแผ่ให้ปันปราศจากความตระหนี่ สจจวาโจมี วาจาสัตย์รักษาวาจาสัตย์ อโภธโนไมโภธรู้อัจจะรับความโภธได้ 11) หลักของข้าราชการในการปกครอง ประเทศ คือมารยาทดี มีศิลปะ ฝึกฝนตน ไม่พุดเกินขอบเขตมีปัญหาสมบุรณ์ด้วยความรู้ หมั่นขยันในการงาน 12) หลักของผู้ปกครองเรือน ฆราวาสธรรม 4 สัจจะซื่อสัตย์ ทมะรู้จักข่มจิตของตน ชันติความอดทน จาคะ สละสิ่งของแก่ผู้ควรสละให้ 13) หลักของผู้ปกครองระดับเอกชน คือ ปกครองร่างกาย จิตใจของตนเอง ว่าด้วยการตั้งตนไว้ชอบ เป็นมงคลอันสูงสุด และทรงแสดงคุณธรรมอื่นอีกว่าเป็นมงคลแทนมงคลภายนอก หรือมงคล ภายในด้านโชคกลาง โดยชี้ไปที่ความประพตติดี ประพตติชอบต่างๆ เช่น การให้ปัน การประพตติธรรม การ สงเคราะห์ญาติ การไม่ปล่อยการทำงานให้คั่งค้างอากุล การเว้นจากความชั่ว การสำรวมในการดื่มน้ำเมา 14) หลักของการเศรษฐกิจให้ดี ระดับเอกชนและระดับประเทศ ทรงแสดงไว้ 3 ชั้น คือประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์อนาคต ประโยชน์อย่างยิ่ง หลักการสอนให้ย่อโลกย่อรัฐย่อเมืองย่อบ้าน คำสอนเหล่านี้สร้าง ความคิดให้คนรู้จักปกครอง ดูแลตัวเองเหมือนปกครองบ้านเมืองและที่สอนให้ทุกคนรู้สึก ว่าร่างกายของตน เปรียบเหมือนบ้านเรือน ที่เราจะต้องปกครองให้ดี คือความทะยานอยากเป็นผู้สร้างบ้านเรือน คืออัตภาพนี้เอง 15) หลักของการสังคมสงเคราะห์ คือสังคหัตถุ 4 การสงเคราะห์กันและกัน ทานการให้ปันสิ่งของๆ ตนแก่ ผู้อื่น ปิยวาจาเจรจาวาจาที่อ่อนหวาน อตถจริยาประพตติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สมานัตตาคาความเป็นผู้มี ตนเสมอไม่ถือตัว เมื่อเป็นเช่นนี้ หลักธรรมที่ส่งเสริมต่อธรรมาธิปไตยตามหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ จึงประกอบ ไปด้วยหลักธรรมการปกครองตน การปกครองคน การปกครองงาน การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และการ สงเคราะห์อนุเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้อยู่ภายใต้การปกครอง ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความผาสุกของ ประเทศชาติ

บรรณานุกรม

เอกสารปฐมภูมิ

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2530). **พระไตรปิฎก**. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเนื่อง ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เฉลิมชาฎการพิมพ์.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับประชาชน**. สุชีพ ปุญญานุภาพ, กรุงเทพมหานคร : โรง พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

เอกสารทุติยภูมิ

1) หนังสือ

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. (2550). **รัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดิลก พูนสวัสดิ์ น.พ. (2547). **คู่มือชีวิตและการพัฒนาจิตวิญญาน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สมุทเพรส.

- บันเทิง พาพิจิตร. (2547). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- บัญชา เนตินันท์ พล.ต.อ. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). **พระสุตตันตปิฎกฉบับย่อ เล่ม 12-25**. นครปฐม : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2550). **พระศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด.
- ประมวล รุจนเสรี. (2548). **การใช้อำนาจเป็นธรรมชาติของมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิ พัฒนาแผ่นดิน.
- พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2550). **พระพุทธศาสนากับรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บริษัทแปดสิบเจ็ด (2545).
- พระราชภาวนาวิริยคุณ. (2547). **รัฐศาสตร์เชิงพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้ากรู๊ป.
- พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2538). **จรรยาบรรณของข้าราชการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541). **พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 7.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2535). **ธรรมปริทรรศน์ 2**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 3.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ 11.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2534). **ธรรมาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พรตวิการพิมพ์.
- พระภาวนาวิริยคุณ. (2546). **รัฐศาสตร์เชิงพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กราฟฟิคอาร์ตพรีนติ้ง จำกัด.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2549). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 3.
- พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). (2542). **การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก.
- มบุญ วงศ์นารี. (2538). **หลักธรรมกับการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- วศิน อินทสระ เรียบเรียง. (2533). **พระสุตตันตปิฎกอังคุตตรนิกาย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สามารถ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ. (2521). **คู่มือเตรียมสอบไล่ ม. 3 สอบเข้า ม. 4**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ เนรมิตการพิมพ์.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2550). **นวโกวาท**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, พิมพ์ครั้งที่ 80.

8 • วารสารปารมิตา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563) ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2514). **พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา ไทย-อังกฤษ และ อังกฤษ-ไทย.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เกษมบรรณกิจการพิมพ์.

อานนท์ อาภาภิรม. (2545). **รัฐศาสตร์เบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชน

ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

DESIRABLE FEATURES OF POLITICIANS IN THE PUBLIC VIEW, NAKLUE SUB-DISTRICT, BANGLAMUNG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE

พระสุทัศน์ ยโสธโร

Phra Suthat Yasothara

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

Graduate School Mahamakut Buddhsit University

E-mail: suthatya@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 10 มกราคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 25 มีนาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 มีนาคม 2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หาได้โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) จำนวน 390 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติบรรยาย คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย พบว่า 1. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาเกลือมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และในระดับมาก คือ ด้านจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.53 ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 4.05 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี อายุ

ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่าง 3. ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขที่สำคัญ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ ขาดความสุภาพเรียบร้อยในการแสดงออกขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ความเป็นกันเองกับประชาชน สร้างความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้นให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการสังเกต การปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 2) ด้านจริยธรรม ไม่ประพฤติตนอยู่ในกรอบขอบเขตแห่งกฎหมายบ้านเมืองและจารีตประเพณี สร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นโดยยึดถือระเบียบกฎหมาย คำสั่ง ข้อบังคับ เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ร่วมกิจการให้มีการทำงานร่วมกัน 3) ด้านภาวะผู้นำ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขาดความสามารถในการบริหารงานเป็นที่มางานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จจลุล่วงตามเป้าหมาย สร้างความเป็นกันเองให้กับทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและร่วมกิจการในการทำงานให้มากขึ้น

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, นักการเมือง, ความคิดเห็น

ABSTRACT

The objectives of this thesis (independent study) were as follows: 1) to study desirable features of politicians in the public view, Naklue Sub-district, Bang Lamung District, Chonburi Province 2) to compare desirable features of the politicians in the public view, Naklue Sub-district, Bang Lamung District, Chonburi Province, classified to different genders, age, levels of education, occupation and income per a month and 3) to study the suggestions and solution concerning desirable features of the politicians in the public view, Naklue Sub-district, Bang Lamung District, Chonburi Province. Research instruments were questionnaires being collected data from the Sample Random Sampling of the samples of 390 people sized by Taro Yamone's formula and used Simple Random Sampling on collecting data. The used statistics were descriptive statistics; frequency, percentage, \bar{x} , standard deviation and inferential statistics: T-test and One-Way ANOVA test. If differentiation was found, it was tested in a pair by mean of Scheffe and analyzed by computing.

The results of research were found as follows :- 1) The people living in Naklue Sub-district had opinion on desirable features of the politicians in the whole view of the 3 aspects of the high average 4.20. Having been considered each aspect, it was found that the opinion was at the highest average: (1) the aspect of ethics was at the high average 4.53 (2) the aspect of leadership was at average 4.05 (3) the aspect of personality was at average 4.03 respectively. 2) The results of comparison were found that the people with different age, levels of education, occupation and income per a month had no difference of the

opinion on desirable features of the politicians in the whole view of the 3 aspects. But the people with different genders had different opinion in the statistic significant average 0.05. Other aspects were not found difference. 3) The people had suggested some problems and solution: 1) the aspect of personality; the politicians had a lack of expression modesty and good human relations to the people. They did not smile and they were not friendly with the people. Therefore, the politicians should ensure a more expression to accept individual difference by observing and adaptation to the others by participating activities 2) the aspect of ethics; the politicians did not act within the limits of the law and tradition. Therefore, the politicians should create awareness by taking the laws, orders and regulations strictly and they also should participate to activities to work together and 3) the aspect of leadership; the politicians did not have good human relations, they had a lack of administrative abilities in teamwork to achieve the goals. Therefore, the politicians should be friendly with every one consistently; they should provide training, seminar, study and participation in the work more.

Keywords: desirable features, politicians, opinion

1. บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ตระหนักดีว่าสภาพของปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมและผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) ของนักการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยสภาพปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การทุจริตในการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงเลือกตั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมืองเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นปัญหาที่เกิดมาจากการใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมืองแทบทั้งสิ้น แม้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้นักการเมืองมีความโปร่งใส มีคุณธรรมและจริยธรรม คือกำหนดหมวดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐไว้อย่างชัดเจน เช่น จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องมีมาตรฐานที่ชัดเจน โดยมีกลไกและระบบในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการละเมิด (ม.279) การฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมที่ร้ายแรงของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนำไปสู่การถอดถอนออกจากตำแหน่ง (ม.280) และกำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ม.250 (5) แต่สภาพปัญหาที่เกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ของนักการเมืองก็ยังคงดำรงอยู่

บุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นต่างก็อยู่ในฐานะที่เป็นผู้บริหารประเทศ ซึ่งสามารถนำประโยชน์ ความสุข ความเจริญมายังประชาชนและประเทศชาติขณะเดียวกันก็สามารถนำความทุกข์ ความหายนะมาสู่ประชาชนและประเทศชาติได้เช่นกัน โดยคุณสมบัติของนักการเมืองต้องมีจริยธรรมและความเสียสละไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ไม่เอารัดเอาเปรียบ

ผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรู้ ความสามารถ รู้ปัญหา รู้หน้าที่ และมีจรรยาบรรณ รู้จักวางแผนการ พัฒนาบ้านเมืองให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชนในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การเคารพกฎหมาย ระเบียบ กติกาของบ้านเมืองถือเป็นพื้นฐานที่ สำคัญ การส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย เคารพมติเสียงส่วนใหญ่ รับฟังความคิดเห็นของคนส่วนน้อย ไม่ ฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงกฎกติกาเลือกตั้ง เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมา แก้ไขโดยเสนอนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เป็นแบบอย่างของการรู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวม คือ ไม่เป็นผู้บุกรุกเบียดบังและเบียดเบียนสาธารณะประโยชน์ต่อประชาชน ทั้งหมดถือเป็นสิ่งที่ประชาชนใน ท้องถิ่นมีความประสงค์และเป็นบรรทัดฐานในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ

จากการปกครองที่ผ่านมาทำให้เกิดปัญหา นักการเมืองไม่มีความรู้ ความสามารถ ไม่มีความซื่อสัตย์ ไม่สุจริต ขาดจริยธรรม ขาดภาวะความเป็นผู้นำ ขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน เห็น แก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ไม่รู้ปัญหา หน้าที่ ขาดการวางแผนในการพัฒนาบ้านเมืองให้ ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชนอย่างแท้จริงและไม่รับผิดชอบของนักการเมือง ซึ่ง ส่งผลกระทบต่อความชอบธรรม และกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ดีงามทั้งของตนเองและต่อ สถาบันทางการเมืองโดยรวม ในด้านบุคลิกภาพ มีพฤติกรรมที่แสดงออกมายังขาดความรู้ความสามารถ ขาด ความชอบธรรมในทางการเมืองไม่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ไม่มีความสุภาพ ไม่เรียบร้อยขาด ความสุขุม ไม่เป็นที่รู้จักของประชาชน มีผลต่อการยอมรับนับถือ การให้ความร่วมมือ การสนับสนุน และความ ไว้วางใจจากผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล สถาบันทางการเมืองทั้งหลายและทัศนคติ ของประชาชนที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย เพราะไม่สามารถสนองตอบความต้องการที่แท้จริงให้กับประชาชน ได้

จากปัญหาดังกล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี” เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ องค์กรทางการเมืองในการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานต่าง ๆ ในการสรรหาบุคคลเข้าสู่ ระบบการเมือง อันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
- 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรบเมืองตามทัศนคติของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1) **ขอบเขตด้านประชากร** ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขต ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

2) **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรบเมืองตามทัศนคติของประชาชน ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านจริยธรรม และ 3) ด้านภาวะผู้นำ

3) **ขอบเขตด้านพื้นที่** ได้แก่ เขตพื้นที่ของหมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 7 ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) **ประชากร** ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 7 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 16,435 คน

2) **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 7 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 390 คน

3) วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าเฉลี่ยของประชากรโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro- Yamane) จากประชากรทั้งหมดจำนวน 16,435 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่าง 390 คน

ขั้นตอนที่ 2 นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามหมู่บ้าน แล้วนำไปหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน จึงใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ร่วมมือกับผู้ช่วยงานวิจัยโดยอ้างหนังสือจากศูนย์การศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เข้าไปขอความร่วมมือกับผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน ตั้งแต่หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 7 เพื่อแจกแบบสอบถามให้ตอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปลายี่ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ มีจำนวน 5 ข้อ 2) ด้านจริยธรรม มีจำนวน 5 ข้อ และ 3) ด้านภาวะผู้นำ มีจำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็น แบ่งระดับการวัด เป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด คือ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น

5) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1) ขอนหนังสือจากศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยถึงนายกเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่เพื่อการวิจัยและในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชน

5.2) ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

5.3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

5.4) เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 390 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

5.5) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

6.1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2) ศึกษาข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองตามทัศนะของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3) ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) ใช้กับปัจจัยด้านเพศ ส่วนด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé)

6.4) วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

6. บทสรุป

1) การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัด พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชนโดยรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชนมีทัศนคติ ด้านจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.53 รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 และน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ

2) การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน มีทัศนคติด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 5. มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.30 รองลงมา คือ ข้อที่ 4. มีความซื่อสัตย์ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่โดยเปิดเผย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 และน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3. มีความเป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และประชาชนในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 ตามลำดับ

3) การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน มีทัศนคติต่อด้านจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 3. เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ภายในกรอบขอบเขตแห่งกฎหมายบ้านเมือง และจารีตประเพณี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 รองลงมา คือ ข้อที่ 1. มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงาน รับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.65 และน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2. มีอาชีพการงานสุจริตเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ นับถือ ยกย่อง เป็นตัวอย่างที่ดีต่อสังคมได้ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 ตามลำดับ

4) การศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน มีทัศนคติต่อด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1. มีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมา คือ ข้อที่ 3. มีความสามารถในการบริหารงานเป็นทีมงานได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 และน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถ คบค้าสมาคมกับผู้คนหลากหลายอาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมือง ด้านบุคลิกภาพ ด้านจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และโดยรวมทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ด้านบุคลิกภาพ และด้านภาวะผู้นำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชนตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีดังนี้

1) **ด้านบุคลิกภาพ** พบว่า ประชาชน จำนวน 74 คนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา คือ ขาดความสุภาพเรียบร้อยในการแสดงออกเมื่อร่วมงานกิจกรรมกับประชาชน รับผิดชอบงานน้อยเกินไป ขาดความสุ่มละเอียดรอบคอบ ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใสขาดความเป็นกันเองกับประชาชน และมีเวลาส่วนตัวน้อย จำนวน 42 คน แนวทางแก้ไข คือ สร้างความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้นให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการสังเกต การปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนจัดทำขึ้น หมั่นสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้น โดยรู้จักหักทหายปราศรัยด้วยความยิ้มแย้ม ให้ความเป็นกันเองกับประชาชนในงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประชาชนจัดขึ้น เสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม จำนวน 32 คน

2) **ด้านจริยธรรม** พบว่า ประชาชน จำนวน 65 คนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน ดังนี้ ด้านจริยธรรม ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา คือ ไม่ประพฤติตนอยู่ภายในกรอบขอบเขตแห่งกฎหมายบ้านเมืองและจารีตประเพณี ขาดความเป็นธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย ขาดความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ จำนวน 36 คน แนวทางแก้ไข คือ สร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นโดยยึดถือระเบียบกฎหมาย คำสั่ง ข้อบังคับ เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เสริมสร้างการมีจริยธรรมให้เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน ร่วมกิจการให้มีการทำงานร่วมกัน จำนวน 29 คน

3) **ด้านภาวะผู้นำ** พบว่า ประชาชน จำนวน 62 คนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา คือ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่คบค้าสมาคมกับผู้คนหลากหลายอาชีพ ขาดความสามารถในการ บริหารงานเป็นทีมงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จจลุล่วงตามเป้าหมาย จำนวน 37 คน แนวทางแก้ไข คือ ควรสร้างความเป็นกันเองให้กับทุกคน ยิ้มแย้ม แจ่มใส ให้ความเป็นกันเองอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ควรจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานและร่วมกิจการในการทำงานให้มากขึ้น จำนวน 25 คน

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) **จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านบุคลิกภาพ** พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนคติของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมือง ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งมีค่าแปลผล โดนรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของผู้นำทางการเมือง มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของบุคคลในกลุ่ม การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น มีความยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเสียงดัง พูดเสียงเบา ตลอดจนการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุขลักษณ์ จินดาอินทร์** ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกวุฒิสภาตามทัศนคติของ

ประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร” ด้านบุคลิกภาพ คือ มีความเป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สัญชัย หลีอาภรณ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5. มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าการเมืองที่ดีต้องสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นขณะบริหารงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้จักบุคคลมากมายหลากหลายอาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขอคำปรึกษาหารือเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข เป็นผลทำให้การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **น้ำเพชร เอียงสันต์** ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก” อยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน โดยด้านที่มีผลสูงสุดได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตและมีอุดมการณ์ทางการเมือง รองลงมาได้แก่ ความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 3. มีความเป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าการเมือง มีความซื่อสัตย์ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเปิดเผย เป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุขลักษณ์ จินดาอินทร์** ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกวุฒิสภาตามทัศนะของประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร” ด้านบุคลิกภาพ คือ มีความเป็นนักประชาธิปไตย ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมือง ด้านจริยธรรม ซึ่งมีค่าแปลผล โดดเด่นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก นักการเมืองผู้ที่ยึดมั่นในคุณธรรม มีหลักธรรมในการดำรงตนให้เป็นพลเมืองดี มีการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อหน้าที่ การงานที่รับผิดชอบ มีอาชีพการงานสุจริต เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ ยกย่อง เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ประกอบอาชีพในทางมิถุนาชีพ มีความเป็นธรรมกับทุก ๆ ฝ่ายสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ ปฏิบัติตนในกรอบของกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ **พระราชวรมนี** (ประยูรย์ ปยุตโต) ได้ให้ความหมายจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา หมายถึงหลักความประพฤติ หลักการดำเนินชีวิต หรือหลักการครองชีวิต คือ มรรคหรือมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งเป็นหลักคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่เที่ยงม ชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ที่จะนำไปสู่จุดหมาย คือความดับทุกข์ หรือความสิ้นสุดปัญหา อยู่อย่างเป็นอิสระไร้ทุกข์ จริยธรรมเป็นหลักครอบคลุมความประพฤติความประพฤติทางด้านศีลธรรม หรือการทำจิตใจให้มีความสุข วิธีสร้างสุขภาพจิต การฝึกจิต บำเพ็ญสมาธิภาวนา การเจริญวิปัสสนา ความสัมพันธ์

ที่ดีในครอบครัว การอยู่ร่วมกันด้วยดีในสังคม การไปเป็นอุบาสกจำศีลที่วัด ตลอดจนการเป็นภิกษุไปบำเพ็ญธรรมในป่า ซึ่งพุทธรวม ๆ ว่า จริยธรรม เป็นเครื่องมือฝึกปรีศคุณธรรมทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ หรือมองในแง่ไตรสิกขา คือ การศึกษา 3 ประการ อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 3. เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในกรอบขอบเขตแห่งกฎหมายบ้านเมือง และจารีตประเพณี ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความคิดเห็นว่าการประพฤติปฏิบัติ อยู่ในกรอบขอบเขตของกฎหมายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ควรกระทำ เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักการเมืองที่พึงยึดถือปฏิบัติ เป็นการสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชน มีความเชื่อมั่นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาไชยสยาม มหาลี** ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหลักจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนในเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีทัศนคติต่อหลักจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการมีความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการเคารพกติกาของสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 2. มีอาชีพการงานสุจริตเป็นบุคคลที่สังคมยอมรับนับถือ ยกย่อง เป็นตัวอย่างที่ดีต่อสังคมได้ชัดเจน ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ยึดมั่นในคุณธรรม มีหลักธรรมในการดำรงตนให้เป็นพลเมืองดี มีการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ต่อหน้าที่ การงานที่รับผิดชอบ มีความเป็นธรรมกับทุก ๆ ฝ่าย สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ รับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **วริยา ชินวรรณโณ และคณะ** ได้ให้ความหมาย จริยธรรม คือ หลักการที่มนุษย์ในสังคมควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมนั้นเอง และเมื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือเรียกง่าย ๆ ว่า การงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ก็ย่อมหมายความว่า มนุษย์ย่อมจะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ เพราะเป็นการทำงาน มนุษย์ย่อมต้องมีสังคมซึ่งประกอบด้วยคนหลายคน เนื่องจากในวงการของการทำงานนั้นการทำงานคนเดียวย่อมเป็นไปไม่ได้ยาก ดังนั้น จึงสมควรมีการวางกรอบให้มนุษย์ประพฤติปฏิบัติเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างสงบสุข และสอดคล้องกับแนวคิดของ **วศิน อินทสระ** ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรมหมายถึง ความประพฤติ การกระทำ และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งที่ควรเว้น กระทำสิ่งที่ควรกระทำ ด้วยความฉลาด รอบรู้ รู้เหตุ รู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านภาวะผู้นำ พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองตามทัศนะของประชาชน ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักการเมือง ด้านภาวะผู้นำ ซึ่งมีค่าแปลผล โดดเด่นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นักการเมืองรู้จักการพัฒนาตน การวางตนให้เหมาะสมในการเป็นนักการเมือง มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับประชาชน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว บุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใส มีสติปัญญาความสามารถ มีความสุขุมเยือกเย็น มีความสำรวมในบางโอกาส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถคบค้าสมาคมกับผู้คนหลากหลายอาชีพ มีลักษณะเป็นนักพัฒนา มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการตัดสินใจการนำและดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มให้

บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **พระพรหมคุณาภรณ์** (ป.อ. ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำ ก็คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม มีการทำงานที่มั่นคง และเสียสละเวลาด้วยความตั้งใจจริง มีความสามารถในการจูงใจเพื่อนร่วมงานให้มีความคิดเห็นคล้อยตามตนด้วยเหตุผลด้วยความเต็มใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **น้ำเพชร เอียงสันต์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก” ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีผลสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1. ความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นอย่างดี ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนต้องการให้นักการเมือง ยึดมั่นในคุณธรรม มีหลักธรรมในการดำรงตนให้เป็นพลเมืองดี เป็นบุคคลที่สังคมยอมรับ ยกย่อง เป็นตัวอย่างที่ดี ไม่ประกอบอาชีพในทางมิชอบชีพ ปฏิบัติตนในกรอบของกฎหมาย มีความสามารถในการบริหารงานเป็นทีมงานได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สฤษฎ์ หล้าอักษร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ข้อที่เฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 2. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถคบค้าสมาคมกับผู้คนหลากหลายอาชีพ ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชน มีความคิดเห็นผู้นำที่ดีต้องสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในขณะบริหารงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้จักบุคคลมากมายหลากหลายอาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขอคำปรึกษาหรือเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ไพโรเพชร จิตตรงค์อักษร** ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร” พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

บรรณานุกรม

1) หนังสือทั่วไป

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์

พับลิเคชั่นส์ จำกัด.

วศิน อินทสระ. (2518). **จริยศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการพิมพ์.

วริยา ชินวรรณโณ และคณะ. (2546). **จริยธรรมในวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.

พระราชมนูณี (ประยุทธ์ปยุตโต). (2538). **พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ**. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2549). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ.

นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2526). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : เอส.เอ็ม.เอ็ม.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

พระมหาไชยสยาม มาหลี. (2550). **ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหลักจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ไพโรเพชร จิตตรงค์อาภรณ์. (2551). **ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลในจังหวัดกำแพงเพชร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

น้ำเพชร เอียงสันต์. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภุรีดา คุณชื่น. (2551). **ความคาดหวังของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองที่มีต่อคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

น้ำฝน สุวรรณเชษฐ. (2551). **นักการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ : ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ฉวีวรรณ กลิ่นชุมแสง. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยโสธร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุลักษณ์ จินดาอินทร์. (2551). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกวุฒิสภามาตามทัศนะของประชาชนจังหวัดกำแพงเพชร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ชำนานู จิราสุนทร์. (2552). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สัญชัย หลีอาภรณ์. (2552). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองปากน้ำสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ**. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโน่
ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา

AN ANALYTICAL STUDY OF VIOLENCE IN MOVIES OF QUENTIN TARANTINO
ON PHILOSOPHY AND RELIGION

ศิริเพ็ญ ชัยสนิท

Siripen Chaisanit

นักวิชาการอิสระ ด้านพุทธศาสนาและปรัชญา

Independent Scholar in Buddhism and Philosophy

E-mail: siripenchai@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 14 พฤษภาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์ 2. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโน่ 3. เพื่อวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของ ควีนติน ทาแรนติโน่ ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเน้นการวิจัยเชิงเอกสาร ศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก ตำราทางวิชาการ งานวิจัยและสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควีนติน ทาแรนติโน่ ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา

ผลการวิจัย พบว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ พบว่า ความรุนแรงเป็นประเด็นที่ได้รับการนำเสนออย่างต่อเนื่องในภาพยนตร์ เนื้อหาความรุนแรงในภาพยนตร์ถูกนำเสนอไปในประเด็นที่หลากหลาย ทั้งความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงทางกายภาพ ซึ่งความรุนแรงทางกายภาพนั้นเป็นที่คุ้นชินมากที่สุดในภาพยนตร์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรุนแรงในพุทธปรัชญาเถรวาทว่าความรุนแรงนั้น คือการก่อความชั่วอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นทางแห่งบาปหรืออกุศลที่เราไม่ควรก้าวล่วง เรียกว่าอกุศลกรรมบถ 10 แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ กายกรรม 3 วจีกรรม 4 และมโนกรรม 3

ความรุนแรงในภาพยนตร์ของ ควีนติน ทาแรนติโน่ พบว่า ภาพยนตร์แต่ละเรื่องของ ควีนติน ทาแรนติโน่ มีแก่นความคิด ในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงเป็นหลักสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับหลักปรัชญา ความเสมือนจริงและสภาวะล้ำจริง ตามแนวคิดของ ฌอง โปตริยาร์ด และเชื่อมโยงกับหลักศาสนา คือ แนวคิดจากคริสต์ศาสนา เรื่องกิเลสและตัณหาของมนุษย์ และเรื่องทาสและการปลดปล่อย ส่วน

แนวคิดจากพุทธศาสนาปรัชญาเถรวาท สอดคล้องกับเรื่องจริต 6 ว่าตัวละครเอกที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะ ชัดเจนว่าเป็นผู้มีจริตแบบโทสจริต และโมหจริต

วิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของเคเวนติน ทาแรนติโน่ ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา พบว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ของเคเวนติน ทาแรนติโน่ เมื่อพิจารณาตามหลักอภิปรัชญา 10 นั้น ได้สะท้อนให้เห็นภาพของความรุนแรงได้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ตั้งแต่ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร (มโนกรรม) สะท้อนให้เห็นว่าตัวละครส่วนใหญ่ตกอยู่ในอำนาจความพยาบาทและมีมิฉนาทิกฤติ ไม่สามารถประคองชีวิตให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องของคลองธรรมได้ จึงเลือกแสดงออกถึงความรุนแรงนั้นออกมาทางกายกรรมและวจีกรรม การใช้ความรุนแรงในเชิงกายกรรมพบว่า ตัวละครมักใช้การฆ่าและทำร้ายกัน (ปาณาติปาต) มาเป็นเครื่องมือในการระบายความโกรธเกลียดและแก้แค้น ในเชิงวจีกรรม พบว่ามีการใช้ การโกหก (มุสาวาท) การพูด ส่อเสียด (ปิสุณวาจา) และการพูดคำหยาบ (ผรุสวาท) มาทำร้ายตัวละครฝั่งตรงข้าม และความรุนแรงประเภทนี้มักเป็นชนวนก่อให้เกิดความรุนแรงในเชิงกายกรรมตามมา

คำสำคัญ : ความรุนแรง, ภาพยนตร์, หลักปรัชญาและศาสนา

ABSTRACT

The objectives of this research article were: 1. To study violence in movies 2. To study violence in Quentin Tarantino's movies 3. To analyze violence in Quentin Tarantino's movies on philosophy and religion. The thesis was the qualitative research and documentary research methodology, the data was analyzed using the data from the Tipitaka and relevant texts/documents, especially the thesis of concept about the analytical study of violence in movies of Quentin Tarantino on Philosophy and Religion.

The results of the study were as follows: Violence in movies is a point that has been presented continuously, Violence contents and details have been presented in various scenarios such as structural violence and physical violence which is the most appearance in the movies. This type of violence is related to violence concept in Theravada principles which mentioned that violence is the way of evilness creation and we should not get involved—the way of bad action). The way of bad action consists of 3 types of bodily action, 4 types of verbal action, and 3 types of mental action. Violence in Quentin Tarantino's movies has got a theme that presents violence as the majority and also it is connected to Philosophy in term of simulacra and hyper-reality. This philosophy concept has belonged to Jean Baudrillard. Not only his movies are connected to Philosophy, but they are also connected to Christianity principles about human defilement and craving, and slavery and release. Besides Christianity, his movies are also connected to Theravada Buddhism. They are able to be related to six type of characteristic behaviour since his main

players showed hate and delusion very clearly. Analyze violence in Quentin Tarantino's movies on Philosophy and Religion. Based on Theravada principles by the ten-way of bad action. The results of his movies shows the violence from the beginning until the end of them. According to the way of bad action, most of his players have got mental actions about ill-will and false view until they are not able to put themselves back to a right way. From this reason, his players choose violence as a solution to show bodily actions and verbal actions. For bodily actions, players always kill and hurt each other (destruction of life) to decrease hate and revenge. For verbal actions, players always use false speech, malicious speech, and harsh speech to hurt other's feelings. Importantly, verbal actions lead to bodily actions.

Keywords: Violence, Movies, Philosophy and Religion

1. บทนำ

“ภาพยนตร์” ถือเป็นสื่อสากลแขนงหนึ่งที่ได้รับค่านิยมแพร่หลายอย่างยิ่งในยุคนี้ เป็นสื่อที่ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพความเป็นมนุษย์ในหลากหลายมิติอารมณ์ และยังสามารถดึงอารมณ์ร่วมเข้าไปฝังในจิตใจของผู้ชมได้ง่ายและรวดเร็ว และปฏิเสธไม่ได้เลยว่าในภาพยนตร์แทบทุกเรื่อง มักจะมีการแสดงออกถึงความรุนแรงร่วมอยู่ด้วยไม่มากก็น้อย ความรุนแรงในภาพยนตร์ (Violence in film) มีหลายรูปแบบ ทั้งในแง่วิธีการนำเสนอผ่านเนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา การแสดง ลักษณะทางด้านภาพและเสียง ฯลฯ ซึ่งในการสื่อความหมายความรุนแรงที่ปรากฏนั้นอาจไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความรุนแรงในแง่พฤติกรรมเลียนแบบ แต่ตั้งใจที่จะสร้างแรงจูงใจด้วยอารมณ์และเหตุผลบางประการที่เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ความรุนแรงที่เราพบเห็นในภาพยนตร์ ตัวละครมักจะนำเสนอความรุนแรงนั้น ๆ อาทิ การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรมผู้อื่น การฆ่าตัวตาย รวมไปถึงอุบัติเหตุและภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของตัวละคร เป็นต้น โดยมีการใช้ภาษาภาพยนตร์ ซึ่งก็คือลักษณะทางด้านภาพและเสียง เป็นเครื่องมือในการนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นการใช้มุมกล้อง หรือขนาดภาพต่าง ๆ การตัดต่อแบบสโลว์โมชั่น (Slow Motion) และ การใช้เทคนิคพิเศษ (Special Effect) ให้เกิดความสมจริง

การนำเสนอความรุนแรงในภาพยนตร์มีความแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภท กล่าวคือในภาพยนตร์ต่อสู้ ตัวเอกจะใช้ความรุนแรงเพื่อยุติปัญหาขณะที่ตัวร้ายจะใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้สิ่งของหรือผลประโยชน์ที่ต้องการ ในภาพยนตร์รัก ความรักจะเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ทั้งการใช้ความรุนแรงเพื่อปกป้องคนที่ตนรักหรือเพื่อแย่งชิงให้ได้มาซึ่งคนที่รัก ในภาพยนตร์ตลก ความรุนแรงจะถูกนำเสนอแบบสนุกสนานหรือตลก ในภาพยนตร์สยองขวัญจะนำเสนอว่าการใช้ความรุนแรงจะนำไปสู่จุดจบแบบโศกนาฏกรรม และในภาพยนตร์ชีวิตความรุนแรงจะเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู หรือปมปัญหาภายในจิตใจ และตัวละครจะใช้ความรุนแรงเพื่อระบายความอัดอั้นหรือปมปัญหาของตนเอง เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดการจัด Rating ภาพยนตร์เพื่อคัดแยกผู้ชมให้เหมาะสมกับเนื้อหาของ ภาพยนตร์แต่ละประเภท และสิ่งหนึ่งที่สะท้อนออกมาอย่างเห็นได้ชัดก็คือ ปัญหาการลอกเลียนแบบพฤติกรรม ความรุนแรงจากภาพยนตร์ที่รับชม ซึ่งเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมานานในแวดวงนักวิชาการ ที่แม้เราไม่อาจ กล่าวโทษได้ว่าผลพวงทั้งหมดมาจากภาพยนตร์ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าภาพยนตร์นั้น มีส่วนสนับสนุนให้เกิดความ รุนแรงดังกล่าวขึ้นไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งผู้ชมต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผล ภาพยนตร์ที่มีฉากก้าวร้าวหรือมี ความรุนแรงมาก ๆ อาจจะไปสู่การเกิดพฤติกรรม การลอกเลียนแบบได้ ในยุคก่อนนั้น ภาพยนตร์จะ มีฉากที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวร้าวน้อยกว่าปัจจุบัน อย่างเช่น เรื่อง SAW และ Friday Thirteen นั้น เป็น ภาพยนตร์ที่มีความก้าวร้าวในระดับที่มากเกินไป โดยมีฉากที่แสดงให้เห็นถึงความโหดเหี้ยม การลงมือ ฆาตกรรมที่มีความแปลกใหม่และพิสดาร ทั้งยังมีฉากที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำรุนแรงที่ชัดเจนมากเกินไป เหตุ ทำให้ผู้ชมในบางกลุ่ม เช่น เด็ก เยาวชน เกินที่จะรับชมได้ ในความเป็นจริงนั้น ภาพและฉากต่าง ๆ ใน ภาพยนตร์ที่จำเป็นต้องมีการแสดงให้เห็นถึงความรุนแรงอย่างยิ่งยวด อาจไม่จำเป็นต้องมีภาพที่รุนแรงปรากฏ อยู่อย่างโจ่งแจ้งก็ย่อมได้ เช่น ฉากจัดฟันที่ต้องแสดงภาพให้เห็นว่าจัดจริง ๆ นั้นไม่มีความจำเป็นต้องนำเสนอ ลงไปในภาพยนตร์ แต่อาจจะแสดงภาพในอีกมุมหนึ่งเพื่อให้ผู้ชมเกิดความหวาดเสียวก็เพียงพอ ส่วนการปลุก เร้า แม้เพียงแค่ครั้งแรกก็อาจจะทำให้เกิดปัญหา และความพยายามในการสรรหาสิ่งปลุกเร้าขึ้นได้ และเมื่อ สรรหาสิ่งปลุกเร้ามากขึ้น ก็จะกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไป ผลที่ตามมาก็คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ เป็นการเลียนแบบพฤติกรรมในสิ่งที่ได้ปลุกเร้ามา สิ่งสำคัญในภาพยนตร์ทุกเรื่องก็คือ มีตัวละครที่แสดงออกถึง ความก้าวร้าวหรือไม่ ถ้ามี ผู้สร้างมีเจตนาอย่างไรในการนำเสนอ ประเด็นนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณา อย่างยิ่ง

“ความรุนแรง” (Violence) เป็นสิ่งไม่พึงปรารถนาของคนทุกชนชาติ ทุกสังคม ทุกหมู่เหล่า แต่เป็นที่ น่าประหลาดใจอย่างยิ่งว่าเหตุใดเรื่องราวความรุนแรงยังคงปรากฏให้เห็นผ่านสื่อต่าง ๆ อยู่ทุกเมื่อเชยวัน ไม่ว่าจะ เป็นความรุนแรงระดับบุคคลหรือในระดับสังคม ทั้งในโลกของความเป็นจริง รวมถึงในโลกจำลองอย่าง ภาพยนตร์ และในบรรดาภาพยนตร์ที่เน้นความรุนแรง ซึ่งถูกผลิตขึ้นมาไม่ขาดหายไปจากสังคมนั้น งานของเค วนติน เจอโรม ทาแรนติโน มักถูกกล่าวถึงบ่อย ๆ เพราะ ทาแรนติโนถือเป็นผู้กำกับและเขียนบทภาพยนตร์ ชาวอเมริกัน ที่ได้รับการยอมรับในวงกว้างว่าเป็นผู้มีความรู้อย่างถ่องแท้ในแนวทางหนังอาชญากรรม และสร้าง ภาพยนตร์แนวนี้ออกสู่สายตาผู้ชมมาอย่างสม่ำเสมอ

ทาแรนติโน เกิดเมื่อ 27 มีนาคม ค.ศ.1963 ที่เมืองนอกซ์วิลล์ รัฐเทนเนสซี ประเทศสหรัฐอเมริกา เขาได้รับการยกย่องอย่างสูงว่าเป็นผู้กำกับที่สามารถไต่เต้าขึ้นมาจากการเป็นพนักงานร้านเช่าวิดีโอ จากการ ทำงานคลุกคลีอยู่กับภาพยนตร์ในร้านเช่าวิดีโอนี้เอง ทำให้เขาได้ซึมซับรับทราบและเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ ภาพยนตร์มาจากวัตถุดิบใกล้ตัวจำนวนมากมายในเวลานั้น โดยเฉพาะภาพยนตร์ในแนวอาชญากรรมที่เขาชื่นชอบมากที่สุด แม้การไต่เต้าขึ้นมาเป็นผู้กำกับของเขานั้นทำให้ได้รับคำยกย่องชมเชยมากมาย แต่ตัวเขาเอง กลับกล่าวว่า สิ่งที่เขาภูมิใจมากกว่าคำชื่นชมนั้น ก็คือ “การนั่งดูหนังสยองขวัญแทนการกินข้าวและราวกับทำ วิทยานิพนธ์เล่มหนาของปริญญาโท เป็นสิ่งที่เขาภูมิใจมากกว่า” ทาแรนติโนเริ่มต้นชีวิตการเป็นผู้กำกับ ผู้สร้าง ภาพยนตร์อิสระ ด้วยภาพยนตร์เรื่อง My Best Friend's Birthday ทำให้ชื่อเสียงของเขาเริ่มเป็นที่รู้จัก และ

รู้จักมากยิ่งขึ้นด้วยผลงานเรื่องต่อ ๆ มา อันได้ Reservoir Dogs (1992), Pulp Fiction (1994), Jackie Brown (1997), Kill Bill (ภาค 1, 2003 และ ภาค 2, 2004), Death Proof (2007), Inglourious Basterds (2009) Django Unchained (2013) และ The Hateful Eight (2015) ผลงานของเขามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ใช้เทคนิคการเล่าเรื่องแบบไม่เป็นเส้นตรง และมีสุนทรียภาพแห่งความรุนแรง

ดังนั้น ทาแรนติโนประสบความสำเร็จอย่างยิ่งสำหรับการทำภาพยนตร์แนวนี้ เพราะผลงานของเขาถูกเสนอเข้าชิงรางวัลสำคัญ ๆ รวมถึงได้รับรางวัลมากมายสมควร เป็นต้นว่า เขาได้รับรางวัล Palm D'Or จากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ ได้รับรางวัลลูกโลกทองคำ สาขาบทภาพยนตร์ ยอดเยี่ยม รวมถึงรางวัลออสการ์สาขาบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากเรื่อง Pulp Fiction ในปี 1994 และในปี 2007 นิตยสารโททอลฟิล์ม นิตยสารภาพยนตร์ชื่อดังของประเทศอังกฤษ ได้จัดอันดับให้ทาแรนติโนเป็นผู้กำกับที่ยอดเยี่ยมตลอดกาล อันดับที่ 12 ของวงการภาพยนตร์

ภาพยนตร์ของทาแรนติโนทุกเรื่องล้วนมีความรุนแรงเป็นแก่นสำคัญในการดำเนินเรื่อง ตัวละครในเรื่องส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงในด้านกายกรรม วจีกรรม อันเป็นผลสะท้อน มาจากมโนกรรม โดยตรง ซึ่งปรากฏให้เห็นชัดเจนอยู่ตลอดทั้งเรื่อง เช่น ฉากทรมานและเฆี่ยนใบหูตำรวจ ใน Reservoir Dogs หรือฉากที่ตัวละครหญิง ตัวละครเอกของเรื่องต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม แบบหนึ่งต่อร้อยในภาพยนตร์เรื่อง Kill Bill ภาค 1 ก็ปรากฏให้เห็นภาพการฟันแทง ฟันขา ฟันศีรษะ ควักลูกตา เป็นต้น ซึ่งสาเหตุของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ของทาแรนติโน ก็เกิดขึ้นมาจากกิเลสที่เป็นรากเหง้าของอกุศล คือ ราคะ โทสะ และโมหะ ที่ผลักดันออกมาจากภายในจิตใจของตัวละครให้แสดงออกมาทางกายและวาจา ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นเป็นความทุกข์ ความเดือดร้อน

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้สร้างสื่อต่าง ๆ อันถือเป็นแหล่ง การเรียนรู้สำคัญที่มีส่วน ชี้นำพฤติกรรมของคนในยุคปัจจุบัน และเพื่อเป็นคติเตือนใจให้แก่สังคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์
2. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน
3. เพื่อวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา

3. บทสรุป

การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา มุ่งให้เห็นปัญหาและสาเหตุของความรุนแรง และลักษณะของของความรุนแรงที่ปรากฏในภาพยนตร์ 3 เรื่องของควอนติน ทาแรนติโน โดยการนำหลักธรรมเรื่องอกุศลกรรมบถ 10 มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่ง

อภุศลกรรมบถนี้มี โสกะ โทสะ และโมหะเป็นเหตุปัจจัยให้เกิด โมหะหรืออวิชชาเกิดกับอภุศลจิตทุกดวง โมหะเป็นรากเหง้าของอภุศลทั้งปวง ขณะใดที่เป็นอภุศลกรรมบถขณะนั้นต้องมีโมหะ อภุศลกรรมบถบางอย่างเกิดจาก โสกะ แต่บางอย่างก็เกิดขึ้นเพราะโทสะ โดยในที่นี้ได้แบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ด้าน คือความรุนแรงในเชิงกายกรรม ความรุนแรงในเชิงวจีกรรม และความรุนแรงในเชิงมโนกรรม ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นและเข้าใจความรุนแรงที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ของทาแรนติโนได้ตั้งแต่ต้นทาง คือ ความรุนแรงเชิงมโนกรรม ที่คอยขับเคลื่อนผลักดันให้เกิดความรุนแรงเชิงกายกรรมและความรุนแรงเชิงวจีกรรมตามมา

ในงานนี้ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของ เคเวนดิน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ข้อ คือ 1. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์ 2. เพื่อศึกษาความรุนแรงในภาพยนตร์ของเคเวนดิน ทาแรนติโน 3. เพื่อวิเคราะห์ ความรุนแรงในภาพยนตร์ของเคเวนดิน ทาแรนติโน ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาวิจัยในประเด็นเรื่องความรุนแรงในภาพยนตร์ ผู้วิจัยพบว่า ความรุนแรงคือปัญหาหนึ่งที่ไม่เคยว่างเว้นไปจากประวัติศาสตร์ความเป็นมนุษย์ และเป็นประเด็นการนำเสนออย่างหนึ่งที่ไม่เคยหายไปจากโลกภาพยนตร์ และภาพยนตร์ที่นำเสนอความรุนแรง ยังคงได้รับความสนใจจากผู้ชมเสมอมา ประเด็นความรุนแรงถูกฉายซ้ำและมีการปรับเปลี่ยนไปตามปัจจัยทางสังคมและโลกทัศน์ของคนที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัยแต่ละบริบทสังคม โดยการถ่ายทอดจากผู้กำกับแต่ละคนที่น่าสนใจผ่านโครงเรื่อง (Plot) ความขัดแย้ง (Conflict) ตัวละคร (Character) แก่นความคิด (Theme) ฉาก (Scene) จุดยืนในการเล่าเรื่อง (Point of View) สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) ตลอดจนองค์ประกอบด้านภาพและเสียง ซึ่งจะสอดคล้องกับลักษณะของภาพยนตร์แต่ละประเภท (Film Genre)

เนื้อหาความรุนแรงในภาพยนตร์ถูกนำเสนอไปในประเด็นที่หลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทตามทฤษฎีความรุนแรง ได้แก่ 1) ความรุนแรงแบบไม่ลงมือ (Passive Violence) หรือ ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (structural Violence) อาจแบ่งได้ตามอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมได้เป็น 5 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ความโกรธ มีทั้งความโกรธที่เป็นธรรมและไม่เป็นธรรม กลุ่มที่ 2 คือ ความเกลียด มีทั้งความเกลียดต่อตัวบุคคลและความเกลียดในการกระทำ กลุ่มที่ 3 คือ อคติ มีทั้งอคติทางเพศ เชื้อชาติ และสีผิว กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 คือ การเก็บกด และการกดขี่ มีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และการเมือง และ 2) ความรุนแรงทางกายภาพ (Physical Violence) คือ การใช้กำลังคุกคามหรือทำร้ายเพื่อควบคุมหรือครอบครองบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งเนื้อหาความรุนแรงที่เห็นประจักษ์ชัดเจนที่สุดในโลกภาพยนตร์ที่ผู้ชมเห็นกันจนชินตา ก็คือความรุนแรงทางกายภาพ โดยมีความรุนแรงเชิงโครงสร้างแฝงเร้นอยู่เบื้องหลัง และเป็นประเด็นสำคัญที่เป็นพื้นฐานสนับสนุนให้เกิดความรุนแรงทางกายภาพตามมาในภาพยนตร์

เมื่อพิจารณาในเนื้อหาข้างต้นพบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องความรุนแรงในพุทธปรัชญาเถรวาท ว่า ความรุนแรงนั้น เกิดขึ้นจากกิเลสอันเป็นรากเหง้าของอภุศลที่แฝงอยู่ในจิตใจของมนุษย์แต่ละบุคคล ซึ่งเหตุให้เกิดกิเลสหรือรากเหง้าของกิเลสนี้เรียกว่า อภุศลมูล มีอยู่ 3 อย่าง ได้แก่ โสกะ คือความละโมภะมากอยากได้ โทสะ คือ ความคิดประทุษร้าย และโมหะ คือความหลง อวิชชา รู้อะไรไม่แจ่มแจ้ง แล้วถูกแรงบีบคั้นให้แสดงออกมาทางการกระทำผ่านทางวาจาและทางกาย ที่เราเรียกว่าทุจริต 3 ได้แก่ กายทุจริต

วชิรจรี และ มโนจรี ซึ่งสามารถจำแนกออกไปได้เป็น 10 อย่าง เรียกว่าอภุศลกรรมบถ 10 แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ กายกรรม 3 วชิกรรม 4 และมโนกรรม 3 ซึ่งเป็นทางแห่งบาปหรืออภุศลที่เราไม่ควรก้าวล่วง และในภาพยนตร์ก็คือโลกจำลองที่สะท้อนให้เห็นความรุนแรงของมนุษย์ตามแนวคิดนี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ผลิตภาพยนตร์ได้นำเอาเรื่องราวหรือข่าวสารที่เกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมา ดัดแปลงผสมผสานกับจินตนาการและถ่ายทอดออกมาเป็นบทภาพยนตร์

ภาพยนตร์จึงมีบทบาทมากกว่าการให้ความบันเทิง ฉะนั้นภาพยนตร์เรื่องใดที่มีการนำเสนอความรุนแรงที่เกินขอบเขตด้านศีลธรรม จริยธรรมของสังคม เช่น การก่ออาชญากรรม การกระทำที่ชวนหวาดเสียว สยดสยอง การแสดงออกทางเพศที่รุนแรง ฯลฯ ตามหลักจิตวิทยาเชื่อกันว่าการบ่มเพาะความรุนแรงที่เล็กน้อยจากภาพยนตร์นั้นมีส่วนส่งเสริมให้เกิดความคิด มีอิทธิพลต่อบุคคลอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ (Modeling/Imitation) หรือ ความซาซิมที่มากขึ้น (Desensitization/Tolerance) ทำให้ผู้ชมรู้สึกพึงพอใจกับการใช้ความรุนแรง เป็นต้น จนนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อสังคมได้ในที่สุด ดังนั้น การนำเสนอความรุนแรงในภาพยนตร์จึงควรได้รับการควบคุมให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม และเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

2. จากการศึกษาวิจัยในประเด็นเรื่องความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ผู้วิจัยพบว่า ภาพยนตร์แต่ละเรื่องของควอนติน ทาแรนติโน มีแก่นความคิด (Theme) ในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงเป็นหลักสำคัญ โดยการสร้างสถานการณ์ในภาพยนตร์ให้ตัวละครต้องประสบกับสถานการณ์ที่บีบคั้น และผลักดันให้ตัวละครแต่ละตัวต้องใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างที่ตัวเองปรารถนา ทำให้เกิดปัญหาขึ้นภายในจิตใจ มีความพยายามท้อแท้อย่างแรงกล้าจนทำให้ต้องกลายเป็นคนก้าวร้าวดุร้าย และพร้อมที่จะทำร้ายศัตรูและคนที่เข้ามาขวางทางชีวิตอย่างขาดความยับยั้งชั่งใจ และไร้ซึ่งความปรานี การสร้างประเด็นความรุนแรงในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน มีความเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาความเสมือนจริง (simulacra) และสภาวะล้ำจริง (hyper reality) ตามแนวคิดของฌอง โบดริยาร์ด (Jean Baudrillard) ภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ถือว่าได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีของโบดริยาร์ดอย่างมาก ในเชิงของการใช้สภาวะล้ำจริง (hyper reality) ทาแรนติโนเล่นกับความคิดนี้ โดยการผสมผสานข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ และสัญญาณแทนความจริง โดยการสร้างสรรค์และผสมผสานความจริงในรูปแบบของเขาเอง โดยการสื่อให้เห็นภาพความรุนแรงทางกายภาพ (Physical Violence) ที่มีลักษณะมากเกินกว่าความเป็นจริง ด้วยภาพเลือดที่พุ่งออกมาจากอวัยวะราวกับมิใช่เลือดจริง ๆ และถูกนำเสนอให้ดูน่าทึ่งจนเกินจินตนาการ หรือการจงใจบิดเบือนประวัติศาสตร์ให้เปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นจริง แล้วเล่าประวัติศาสตร์หน้าใหม่ลงในโลกภาพยนตร์ของตัวเองอย่างอิสระ ก็เป็นการทะลวงกำแพงระหว่างโลกจริงและโลกเสมือน แล้วพาผู้ชมก้าวข้ามโลกแห่งความจริงมาสู่โลกแห่งสภาวะล้ำจริงได้อย่างแนบเนียน

ส่วนหลักศาสนาที่เกี่ยวกับการสร้างภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน พบว่า สัมพันธ์กับแนวคิดจากคริสต์ศาสนา คือ 1) เรื่องกิเลสและตัณหาของมนุษย์ โดยตัวละครแต่ละตัวในภาพยนตร์ของควอนติน ทาแรนติโน ก็คือภาพสะท้อนให้เห็นถึงกิเลสและตัณหาที่มีแฝงฝังอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน และรอวันแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ชัดผ่านทางพฤติกรรมของแต่ละบุคคล เมื่อได้รับแรงบีบคั้นจากภายนอกมาโน้มนำ และ 2) เรื่องทาสและการปลดปล่อย ที่มีการนำเสนอไว้ในประเด็นที่ตรงไปตรงมา และในเชิงเปรียบเทียบ โดยให้ตัวละคร

ต้องตกเป็นทาสของบางสิ่งบางอย่าง ไม่ว่าจะเป็นทาสของวัตถุ ทาสของความแค้น ทาสของความเกลียดชัง ทาสของความคิดความเชื่อ ทาสของความมกมายในระบอบทางการเมือง ฯลฯ ส่วนแนวคิดจากพุทธศาสนา ปรัชญาเถรวาท พบว่า ในพระพุทธศาสนามีหลักพุทธธรรมที่สำคัญหมวดหนึ่ง ที่กล่าวถึงลักษณะพื้นเพนิสัยของมนุษย์ที่แตกต่างกันไปในนั้นคือจริต 6 ซึ่งสามารถนำมาอธิบายลักษณะของตัวละคร (character) ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ของเคนวอดิน ทาแรนติโน่ ได้ โดยจากเนื้อหาในภาพยนตร์ของทาแรนติโน่ที่ส่วนใหญ่มีแก่นเรื่องเกี่ยวกับการแก้แค้นและการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา จึงส่งผลให้ตัวละครเอกที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์นั้นมีลักษณะ (character) ชัดเจนว่าเป็นผู้มีจริตแบบโทสจริต และโมหจริต ส่วนจริตแบบอื่น ๆ ก็พบว่ามีการปรากฏให้เห็นอยู่ด้วยเช่นกัน ทว่าไม่โดดเด่นเท่าตัวละครแบบโทสจริต และโมหจริต ซึ่งพบว่ามีอยู่ในภาพยนตร์ทุกเรื่องของเคนวอดิน ทาแรนติโน่

3. จากการศึกษาวิจัยในประเด็นการวิเคราะห์ความรุนแรงในภาพยนตร์ของเคนวอดิน ทาแรนติโน่ ด้วยหลักปรัชญาและศาสนา ผู้วิจัยพบว่า ความรุนแรงในภาพยนตร์ของ เคนวอดิน ทาแรนติโน่ เมื่อพิจารณาตามหลักอภิปรัชญา 10 นั้น ได้สะท้อนให้เห็นภาพของความรุนแรงได้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง เริ่มจากการสะท้อนความรุนแรงในเชิงมโนกรรมของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งเป็นแสดงการเคลื่อนไหวทางใจ อันมีมโนทวารเป็นที่สำแดงแห่งการกระทำ หรือสำแดงให้เห็นเจตนาของการกระทำนั้น ๆ ว่าตัวละครมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรจึงได้ก่อความรุนแรงในเชิงกายกรรมและวจีกรรมให้ปรากฏฉายชัดตามมา ซึ่งประเด็นอันเป็นแนวคิดหลักในการเล่าเรื่องที่ทาแรนติโน่นำเสนอออกมาในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง ก็คือ แนวคิดเรื่องความแค้นและการแก้แค้น โดยจะเห็นได้ว่าตัวละครเอกของแต่ละเรื่องนั้นลุกขึ้นมาก่อความรุนแรงได้ก็เพราะว่า ตนนั้นเคยเป็นผู้ถูกกระทำมาก่อน เมื่อถูกบีบบังคับรังแก โดนทำร้ายจนถึงจุดที่สาหัสยากจะทานทน ก็มีความโกรธ เมื่อไม่ระงับความโกรธและปล่อยให้ความโกรธฟุ้งฟ่านอยู่ในใจ จึงเกิดเป็นโทสะอยากจะทำร้ายฝ่ายตรงข้ามให้ได้ มีความประทุษร้าย ผูกใจเจ็บแค้นเป็นความพยาบาท รอวันแก้แค้นให้ได้ในสักวันหนึ่งอย่างไม่ยอมลดละเลิกรา และทั้งหมดทั้งมวลนั้นก็สะท้อนให้ว่า ตัวละครแต่ละตัวล้วนตกอยู่ในอำนาจของโมหะ ความลุ่มหลง ทำให้เกิดมิจฉาทิฎฐิ คือ ความเห็นผิดเป็นถูก เมื่อเห็นผิด ก็คิดผิด เมื่อคิดผิดก็ยอมทำความผิดก่อความชั่วได้ ทำให้มองไม่เห็นแนวทางการแก้ปัญหาอย่างอื่นนอกจากการใช้ความรุนแรงที่ปรากฏออกมาทั้งในเชิงกายกรรมและเชิงวจีกรรม ส่วนการใช้ความรุนแรงในเชิงกายกรรม พบว่า ตัวละครมักใช้การฆ่าและทำร้ายกัน (ปาณาติปาต) มาเป็นเครื่องมือในการระบายความโกรธเกลียดและแก้แค้น และเป็นการใช้ความรุนแรงอย่างเปิดเผยโจ่งแจ้งและชัดเจน ในเชิงวจีกรรม พบว่า มีการใช้การพูดโกหก (มุสาวาท) การพูดส่อเสียด (ปิสุณวาจา) และการพูดคำหยาบ (ผรุสวาท) มาทำร้าย ลบลู่ดูหมิ่นให้อีกฝ่ายเกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ และหาผลประโยชน์จากฝ่ายตรงข้ามโดยไม่ต้องใช้พละกำลังใด ๆ ความรุนแรงเชิงวจีกรรมนี้มักเป็นชนวนก่อให้เกิดความรุนแรงในเชิงกายภาพตามมา ซึ่งพบได้บ่อยครั้งและเป็นความรุนแรงที่ทรงประสิทธิภาพอย่างยิ่งในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องของ ทาแรนติโน่ เมื่อตัวละครเลือกใช้วิธีแบบตาต่อตาฟันต่อฟันในการสะสางปัญหา จุดจบสุดท้ายก็พากันไปสู่โศกนาฏกรรมอันแสนเศร้าโดยมีความรุนแรงเป็นพาหนะ ทำให้ผู้ชมได้มองเห็นความจริงบางประการเกี่ยวกับความรุนแรง และเกิดปัญญาได้ว่า เมื่อเราต้องประสบกับชะตากรรมที่สร้างแรงบีบบังคับและความกดดันในชีวิต

ควรหรือไม่ที่เราจะเลือกใช้ความรุนแรงมาเพื่อยุติปัญหา ความรุนแรงคือทางออกแห่งปัญหาหรือเป็นเพียงแค่วิธีการระบายความหยาบในจิตใจเท่านั้น

บรรณานุกรม

- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2543). **พระไตรปิฎก อรรถกถา ชุด 91 เล่มที่ 17, 33, 34, 38.** พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม.
- กฤษดา เกิดดี. (2548). **เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและการวิจารณ์ภาพยนตร์เบื้องต้น.** กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2549). **อาวุธมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- เดโชพล เหมนาลย์. **ความรุนแรง: มุมมองจากพระพุทธศาสนา.** วารสารศิลปศาสตร์, ปีที่ 9 ฉบับที่ 2.
- ประพนธ์ ตติยวรกุลวงศ์. (2553). **การเล่าเรื่องและทัศนคติของผู้ชมเกี่ยวกับความรุนแรงในภาพยนตร์ไทย และภาพยนตร์ฮอลลีวู้ด.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2545). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ. สหธรรมิก
- พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวัณโณ). (2551). **กฎแห่งกรรม เลิกเกิดได้ถ้าตายเป็น.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์กรีน-ปัญญาณ
- จันทน์ เจริญศรี. (2545). **โพสต์โมเดิร์นกับสังคมวิทยา.** กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์วิภาษา.
- สุพมิตรา วรพงศ์พิเชษฐ. (2554) **การสร้างสุนทรียภาพแห่งความรุนแรงในภาพยนตร์ของมิชาเอลฮานเคอ.** วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2539). **ศาสนาคริสต์.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอ็ดดิสัน.
- อนุช อภาภิรมย์. (2543). **ฉากความรุนแรงในยุคโลกาภิวัตน์.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. สถาบันวิถีทรรศน์.

ปรัชญาการปกครองของฮั่นเฟยจื่อ Han Fei Tzu's Political Philosophy

พระมหาศักรินทร์ ธมมาลโย

Phra Mahasakrin Thammalyo

นักวิชาการอิสระ ด้านปรัชญา

Independent Scholar in Philosophy

พระมหามหาวินทร์ปुरुสุตโตโม

Phramaha Maghavin Purisuttamo

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Graduate School Mahamakut Buddhsit University

E-mail: Phradirekthamma@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 14 พฤษภาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอปรัชญาของฮั่นเฟยจื่อ โดยปรัชญาของเขานี้คนจีนยุคใหม่ชอบใจเป็นอย่างมาก ตามประวัติศาสตร์แล้ว หลังจากเสร็จสิ้นการสงครามระหว่างแคว้นแล้ว คนในประเทศเริ่มพากันเบื่อหน่ายสงครามและไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกชนชั้นในสังคม ดังนั้น สังคมในตอนนั้นจึงหันมาให้ความสำคัญกับกฎหมายมากกว่าระบบจารีตประเพณีและคุณธรรม จนในที่สุด จึงได้เกิดรัฐจิ้น ซึ่งเป็นรัฐแรกๆ ที่นำปรัชญานิตินิยมมาใช้ในการเมืองการปกครอง

คำสำคัญ : Political Philosophy, ฮั่นเฟยจื่อ, ปรัชญานิตินิยม

ABSTRACT

This article aims to present the philosophy of Han Fei Tzu which is Chinese philosophy that was interesting by a new generation people. In Chinese history after the war between the regions there were tired of wars and anti with the social classes; therefore they turned to attend with the law rather than the customary and moral system. Finally, Chin state was the first Chinese ancient state that adopted the jurisprudence philosophy into its administration of the state.

Keywords: philosophy of government, Han Fei Tzu, jurisprudence philosophy

1. ทศนะทางการปกครองของฮั่นเพยจื่อ

ฮั่นเพยจื่อเป็นนักปรัชญาสำนักนิตินิยม *สำนักนิตินิยมเป็นสำนักที่เสนอแนวคิดแบบถอนรากถอนโคนที่สุดในบรรดาสำนักรักคิดจีนโบราณทั้งหมด สำนักนี้ปฏิเสธมาตรฐานทางจริยธรรมของพวกเขาขงจื่อ ปฏิเสธบัญญัติทางศาสนาของพวกเขาขงจื่อ ทั้งนี้โดยใส่ใจในอำนาจ สำนักนิตินิยมไม่ยอมรับสิทธิอำนาจใดๆ นอกจากผู้ปกครอง และไม่แสวงหาแบบแผนแนวปฏิบัติจากอดีต* (Wing-Tsil Chan, *A Source Book in Chinese Philosophy*, (Princeton: Princeton University Press), 1963. P. 251. อ้างใน สุวรรณภา สถาอานันท์, *กระแสดารปรัชญาจีน*, (สยาม : กรุงเทพฯ), 2538, หน้า 258) เพราะเขาได้ใช้จุดเด่นของนักปรัชญาก่อนหน้ามาเป็นรากฐานของตน โดยเฉพาะปรัชญาจากสำนักขงจื่อ แต่ที่ได้รับอิทธิพลมากที่สุดก็จากปรัชญาของเซน เต๋า เช่น ปู-ไฮ และ ชางหยาง นั่นคือ ชี ชู หรืออำนาจ ศิลปะหรือการใช้วิธีการใช้อำนาจ และกฎหมาย ฮั่นเพยจื่อเสนอว่า “เมื่อพิจารณาทิศทางคำพูดของตน อย่าไปเปลี่ยน อย่าไปแก้ไข จงตรวจสอบคำพูดเหล่านั้น แล้วเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้น” (Burton Watson (Trans.), *Han Fei Tzu : Basic Writings*, (New York : Columbia University Press), 1964), p. 18. เล่มเดียวกัน, หน้า 266) ปรัชญาของฮั่นเพยจื่ออาจจัดเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ 1. ปรัชญาสังคมและการเมือง 2. ปรัชญาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมอุดมคติ (พิน ดอกบัว, *ปวงปรัชญาจีน*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (โรงพิมพ์ธรรมสาร : กรุงเทพฯ), 2542, หน้า 200)

(ก) ปรัชญาสังคมและการเมือง

ฮั่นเพยจื่อเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นอนิจจัง เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ สังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ อย่างเช่น สมัยโบราณมนุษย์สร้างบ้านอยู่บนคาคบไม้เพื่อป้องกันสัตว์ร้าย กาลต่อมาเกิดต้นพบไฟจากการเอากิ่งไม้แห้ง 2 อันมาเสกกัน ก็มีความภูมิใจอย่างที่สุด ในปัจจุบันหากใครยังสร้างบ้านอยู่บนต้นไม้และก่อกองไฟโดยเอาไม้มาเสกกัน ก็จะเป็นที่ขบขันไม่ใช่น้อยเพราะปัจจุบันมนุษย์ได้ค้นพบวิธีการอื่นๆ ที่ดีกว่านั้นมาก ดังนั้น ฮั่นเพยจื่อจึงสรุปความเห็นของเขาว่า *เพราะฉะนั้น ในปัจจุบันนี้ หากจะมีใครยกย่องสรรเสริญของพระเจ้าเย้า (Yao) พระเจ้า (Shun) พระเจ้าถัง (Tang) พระเจ้าหวู่ (Wu) ซึ่งเป็นกษัตริย์นักปราชญ์ทั้ง 5 ในอดีตว่าควรจะนำมาใช้ในปัจจุบัน ผู้นั้นย่อมตกเป็นที่ตลกขบขันเป็นแน่ ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เป็นปราชญ์จึงไม่มีความมุ่งหมายที่จะปฏิบัติตามอดีต หรือกำหนดกฎเกณฑ์อะไรจากอดีต แต่เขาจะศึกษาเหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นยุคสมัยของเขาอย่างถ่องแท้ แล้วคิดแสวงหาลู่ทาง เพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมกับภรณ์* (ชีวไซ ปรัชญาจีน แปลโดย สกนนิลวรรณ จาก *The Story of Chinese Philosophy*, (พระนคร : โอเดียนสโตร์) 2523, หน้า 406)

ความข้อนี้จะเห็นได้จากนักปรัชญาสมัยก่อน ต่างก็ให้ความสำคัญต่อแบบอย่างของผู้นำในอดีต พวกนักปรัชญาดังกล่าว จึงถือปฏิบัติของกษัตริราชดังกล่าวยุติว่าเป็นสิ่งที่สมบูรณ์ ได้มาตรฐาน เป็นแบบอย่างตลอดไป แต่ฮั่นเพยจื่อกลับมีความเห็นว่าการยึดมั่นในอดีต ถึงแม้จะมีประโยชน์ด้านถ่ายทอดวรรณกรรมและสร้างเสถียรภาพแก่สังคม แต่ก็เป็นการอุปสรรคขัดขวางความคิดใหม่ๆ และความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จึงไม่เป็นผลดี ควรเลิกเสีย ฮั่นเพยจื่อได้ยกตัวอย่างความเขลาของการยึดมั่น ซึ่งเป็นวิธีการปกครองในเรื่องอดีตว่าไม่ควรนำมาใช้ในปัจจุบันอีก ตัวอย่างเช่น

ครั้งหนึ่งยังมีชาวนาอยู่คนหนึ่งในแคว้นซุง กำลังไถนาอยู่ในทุ่ง ขณะที่เขาไถนาอยู่ มีกระต่ายป่าตัวหนึ่งวิ่งมาอย่างรวดเร็วชนต่อไม้ซึ่งอยู่กลางนา คอหักตาย ตั้งแต่นั้นชาวนาที่เล็กไถนา ไปคอยยืนดูที่ต่อไม้ หวังว่าจะมีกระต่ายตัวอื่นวิ่งมาชนต่อไม้ตายอีก จะได้เก็บเป็นอาหาร แต่ก็ต้องผิดหวังเพราะไม่มีกระต่ายตัวไหนมาชนต่อไม้ตายอีก การกระทำของชายคนนั้น กลายเป็นที่ขบขันของคนทั้งแคว้นซุง ผู้ปกครองโดยยึดมั่นกับสิ่งอดีตปรารถนาจะใช้สิ่งอดีตมาปกครองในปัจจุบันผู้ปกครองนั้นก็เหมือนชายเฝ้าคอยกระต่าย

ด้วยเหตุนี้ ฮันเฟยจื่อจึงตำหนิปรัชญาสำนักของขงจื้อว่า เป็นเพียงแค่ทฤษฎี ไกลจากความจริงนำมาปฏิบัติไม่ได้ การปกครองบ้านเมืองไม่ใช่ของเล่นสำหรับใช้ทดสอบทฤษฎีต่างๆ แต่ต้องใช้ความจริงที่สอดคล้องเหมาะสมกับยุคนี้ๆ มาปกครอง

อนึ่ง พวกนักปราชญ์มีวแต่ถกเถียงกันในเรื่องการปกครองรูปแบบต่างๆ แต่ไม่คำนึงถึงความจริงที่มีอยู่ในปัจจุบัน กลับพูดแต่คุณความดีที่มีอยู่ในอดีต พวกนักปราชญ์เหล่านั้นไม่ศึกษาข้อเท็จจริงของกฎหมายบ้านเมือง ไม่พิจารณาศึกษาสภาพการณ์อันผิดปกติวิสัยของพลเมือง ดีแต่พูดถึงประเพณีที่ผ่านมามีวแต่ยึดมั่นกับการเลียนแบบคุณความดีของนักปกครองที่ดีในอดีต พวกนักปราชญ์ในสำนักขงจื้อกล่าวออกมาอย่างไพเราะว่า “ขอให้ฟังคำแนะนำของเรา แล้วท่านจะกลายเป็นผู้ปกครองบ้านเมืองที่ปรีชาสามารถ” (เฟิงอ๋าง, หน้า 382-383) คำพูดอย่างนี้เหมือนกับคำสวดอ้อนวอนของหมอผี เพราะฉะนั้น ผู้ปกครองที่ฉลาดย่อมไม่รับคำแนะนำเช่นนั้นเป็นอันขาด แต่จะใช้ปัญญาพิจารณาความเป็นจริง แล้วสกัดทิ้งสิ่งที่ไร้ประโยชน์ ผู้ปกครองที่มีสติปัญญาจะไม่ยอมฟังพาสั่งที่เรียกว่ามนุษยธรรม ไม่ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม หรือคอยฟังคำแนะนำของนักปราชญ์ในลัทธิขงจื้อแต่ประการใด กล่าวคือ

“ถ้าผู้ปกครองต้องการหยุดการกระทำอันชั่วร้าย ผู้ปกครองต้องระวังให้คำพูดต้องตรงกับผลที่เกิดขึ้น กล่าวคือ คำพูดกับการกระทำต้องสอดคล้องกัน เมื่อขุนนางยื่นข้อเสนอ ผู้ปกครองมอบหมายงานแก่ขุนนางตามน้ำหนักแห่งคำพูด แล้วจึงเรียกร้องให้บรรลุผลงานตามนั้น ถ้าความสำเร็จต้องตรงกับงาน ถ้างานต้องตรงกับคำพูด เมื่อนั้นผู้ปกครองควรให้รางวัล แต่ถ้าไม่สำเร็จต้องตรงกับงาน งานไม่ตรงกับคำพูด ผู้ปกครองต้องลงโทษ ด้วยเหตุนี้ ถ้าขุนนางผู้ใดกล่าววาจาคำใด แต่มีผลงานเพียงเล็กน้อย ผู้ปกครองต้องลงโทษขุนนางนั้น มิใช่เพราะผลงานน้อย แต่เพราะผลงานไม่ตรงกับ “นาม” ที่ให้ไว้เพื่อกระทำกรณนั้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าขุนนางผู้ใดกล่าววาจาคำน้อย แต่มีผลงานอันยิ่งใหญ่ ขุนนางผู้นั้นก็ต้องถูกลงโทษเช่นกัน มิใช่เพราะผู้ปกครองไม่พึงใจในผลงานอันยิ่งใหญ่ แต่เพราะท่านพิจารณาเห็นว่า ความไม่สอดคล้องระหว่างนามกับการกระทำเป็นข้อผิดพลาดที่หนักหนากว่าผลงานอันยิ่งใหญ่มากมาย” (Burton Watson (Trans.), Han Fei Tzu : Basic Writings, (New York : Columbia University Press), 1964), p. 31-32. อ้างใน. สุวรรณ สภาอานันท์, กระแสธารปรัชญาจีน, (สยาม : กรุงเทพฯ), 2538, หน้า 267)

(ข) ปรัชญาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมในอุดมคติ

ฮันเฟยจื่อเชื่อว่าธรรมชาติแท้หรือดั้งเดิมของคนนั้นต้องมีความเห็นแก่ตัว มุ่งแสวงหาและรักษาผลประโยชน์ของตน และเป็นนักวัตถุนิยม ทุกอย่างที่คนทำลงไปก็เพื่อผลประโยชน์ของตัวเองเท่านั้น ยิ่งได้ผลประโยชน์ตอบแทนมากก็ยิ่งทำมาก แม้แต่บิดามารดาในสังคมประเทศจีนก็มีความลำเอียง รักบุตรมากกว่าธิดา ทั้งนี้ก็เนื่องจากความเห็นแก่ตัวเช่นเดียวกัน

บิดามารดาที่ได้บุตรชายย่อมปลอบปลื้มยินดี แต่ถ้ามีลูกสาวจะเกิดความรู้สึกชิงชัง อาจทำได้แม้ฆ่าลูกของตนเสีย ทั้งนี้บิดามารดาคำนึงแต่ผลประโยชน์ที่ตนพึงจะได้รับในกาลข้างหน้า ก็ในเมื่อบิดามารดายังทำต่อลูกของตนถึงอย่างนี้ จะกล่าวไปใยถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนอื่น

อันเพยจื่อได้ยกตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร เพื่อชี้ให้เห็นว่า แม้แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แห่งสายโลหิตก็ยังคงเป็นการสัมพันธ์โดยหวังผลประโยชน์ซึ่งกันและกันอยู่ดี

2. ทำไมผู้นำจึงควรนำปรัชญาของอันเพยจื่อไปใช้

ใจความสำคัญของปรัชญาอันเพยจื่อ คือ เขาต้องการให้พลเมืองมีความสุข สังคมเป็นระเบียบ ประเทศชาติมั่นคงและมั่งคั่ง ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ รัฐจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แต่งตั้งให้มีฮ่องเต้หรือกษัตริย์เป็นผู้นำของรัฐ มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครอง กำหนดคุณและโทษไว้ให้ชัด และคอยดูแลทุกอย่างให้ดำเนินไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

2. ผู้นำของรัฐต้องแต่งตั้งบุคคลอื่นๆ ให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ลดหลั่นกันไปตามลำดับ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพระองค์ ทุกตำแหน่งต้องมีอำนาจและหน้าที่อยู่ในตัว ใครทำไม่ได้ตามกำหนดก็ให้ปลดออก ตั้งคนอื่นแทน

3. ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปกครองประเทศ ใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินปัญหาทุกอย่าง ให้เลิกชนชั้นสูงต่ำ ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกันในสายตาของกฎหมาย

4. รมรงค์ให้พลเมืองเป็นชาวไร่ชาวนาและทหาร เพราะชาวไร่ชาวนาสามารถหารายได้เข้ารัฐ ทำให้ประเทศชาติมั่นคง ไม่ถูกรุกราน ทำให้บ้านเมืองมีเสถียรภาพ สงบสุข ดังนั้น บุคคลทั้ง 2 ประเภท จึงได้รับการยกย่องมากกว่าการเป็นแค่กำลังสำคัญของชาติ แต่เป็นถึงพลเมืองที่มีค่าของประเทศ

3. บทสรุป

ปรัชญาของอันเพยจื่อนั้นเป็นที่ชอบใจของคนจีนยุคใหม่สมัยหลังสงครามระหว่างแคว้นต่างๆ เพราะคนเบื่อหน่ายต่อสงคราม เห็นความไม่ดีของการแบ่งแยกชั้น และเมื่อมาพบแนวความคิดใหม่ที่นิยมใช้กฎหมายแทนจารีตประเพณีและคุณธรรม ทำให้เกิดความหวังใหม่ว่า กฎหมายคงจะช่วยให้ คงจะไม่ล้มเหลวอย่างการใช้ระบบจารีตประเพณีและคุณธรรมดังที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐจินซึ่งเป็นรัฐแรกที่น่าปรัชญานิตินิยมไปใช้ และก็ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐจินเป็นเลิศในทางกสิกรรมและการทหาร และรัฐจินเองซึ่งเป็นรัฐเล็กๆ แต่ก็สามารถกำจัดแคว้นปรปักษ์ได้หมด จนกระทั่งสามารถรวบรวมแคว้นทั้งหมดเข้าเป็นอาณาจักรประเทศจีนประเทศเดียวกันได้สำเร็จเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์จีน อันเพยจื่อได้ปฏิวัติปรัชญาจีนที่ผ่านการมา โดยใช้กฎหมายแทนที่จารีตประเพณีและคุณธรรม เป็นการนำเอาทฤษฎีใหม่มาใช้แทนทฤษฎีเก่าซึ่งยึดถือกันมานาน และจากอิทธิพลของปรัชญาอันเพยจื่อจึงทำให้คนจีนยุคถัดมาเห็นความสำคัญของกฎหมาย จึงหันมาใช้กฎหมายเข้ามาแก้ปัญหาต่างๆ จนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองต่อมา จนทำให้ชนชั้นกรรมาชีพเป็นพลังสำคัญของประเทศ

บรรณานุกรม

สุวรรณา สถาอานันท์. (2538). **กระแสดารปรัชญาจีน**. กรุงเทพฯ : ศยาม.

พื้น ดอกบัว. (2542). **ปวงปรัชญาจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร.

ชีวไซ. (2523). **ปรัชญาจีน**. แปลโดย สกล นิลวรรณ จาก The Story of Chinese Philosophy. พระนคร : โอเดียนสโตร์.

Gia Fu Feang and Jane English. (1973). **Tao Tzu : Tao Te Ching**. (New York :Vintage Book),

Fung yu-lan. (1973). **A History of Chinese Philosophy**. (vol.1) Traslated by Derk. Bodde New Jersey: Princeton University.

Wing-Tsil Chan. (1963). **A Source Book in Chinese Philosophy**. Princeton : Princeton University Press.

Burton Watson (Trans.). (1964). **Han Fei Tzu : Basic Writings**. New York : Columbia University Press.

ประเพณีการบวชกับคำขอบวชในพระพุทธศาสนา
The Tradition of Buddhist Ordination and the Request
for Ordination in Buddhism

พระบวร สุนทรโร

Phra Bovorn Soontaro

พระใสว วชิรญาโณ

Phra Sawai Vachirayano

วัดแจรงร้อน สมุทรปราการ

Wat Chaeng Ron, Samut Prakan

ภาณุพงศ์ ไทรใหญ่

Panupong Saiyai

สุขวสา ชิตะปัญญา

Sukwasa Chitapanya

ธาราทิพย์ ต้นชมพู

Tharathip Tonchomphoo

นักวิชาการอิสระ ด้านวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา

Independent Scholar in Buddhism and Philosophy

E-mail: tusawai.thesis@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 14 พฤษภาคม 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 29 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ประเพณีการบวชกับคำขอบวชในพระพุทธศาสนา นี้ สรุปได้ว่า การบวชในปัจจุบันและในอดีตนั้นมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม คือ เป็นความเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานที่ยังคงหลักการเดิมไว้ ซึ่งนับว่าเป็นไปตามพระธรรมวินัยอย่างดียิ่ง ส่วนความเปลี่ยนแปลงของประเพณีการบวชในพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันนั้นเป็นความเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นและวัตถุประสงค์ในการบวชก็มีความแตกต่างด้วยวิธีการได้มาด้วย

ดังนั้น พุทธบริษัท 4 จึงควรให้ความสำคัญและมองเห็นคุณค่าของการบวชแบบเรียบง่ายเหมือนในครั้งสมัยพุทธกาลก็จะทำให้เกิดความน่าเลื่อมใสของคนในสังคม และเป็นการบวชที่เป็นไปตามกระแสธรรมกระแสโลก

คำสำคัญ : ประเพณีการบวช, คำขอบวช, พระพุทธศาสนา

ABSTRACT

This article is to point out that the ordination of the former time had changed to the present time with appropriateness. That is the change based on the original principles in accordance with the Buddhist monk disciplines. As for the change of the tradition of Buddhist ordination occurring in the current situation, it is the change based on the changing society. In other words, the current society is more complex and the materials for the present ordination are different in term of the way of providence. Therefore, the four assemblies should see the value and give priority to the simple ordination as in the era of the Buddha. This can increase the Buddhist people's respect to Buddhism in society as well as it can be the true ordination which is harmonized with the trend of Dhamma and the world.

Keywords: the tradition of Buddhist ordination, the request for ordination, Buddhism

1. บทนำ

การบวชเป็นประเพณีที่มีมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ครั้งสมัยพุทธกาลและก่อนสมัยพุทธกาล ซึ่งมีรูปแบบและการสืบทอดกันมาอย่างมีขาคาย ลักษณะของการบวชในแต่ละความเชื่อนั้นก็มีความแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่เป็นเสมือนจุดร่วมของการบวชในยุคสมัยก่อนพุทธกาลหรือสมัยพุทธกาลนั้นคือ “การแสวงหาสังฆธรรม” การบวชนั้นของชาวชมพูทวีปนั้นถือว่าเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิตที่ทำได้ โดยอาจจะเห็นได้จากหลักของอาศรม 4 ที่ได้กำหนดให้ถือเป็นประเพณีที่เพศชายจะต้องปฏิบัติตามหลักที่เรียกว่า “สันยาสี” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการบวชเป็น ฤๅษี ดาบส หรือนักพรต ต่าง ๆ ก็ถือว่าเป็นการออกบวชที่มีนัยแห่งการงดเว้นด้วยกันทั้งนั้น

ในประเทศไทยก็ถือปฏิบัติเป็นประเพณีที่สังคมนิยมให้ชายไทยได้มีโอกาสบวชเข้ามาศึกษาในพระศาสนา ไม่ช่วงใดก็ช่วงหนึ่ง โดยเฉพาะชายไทยที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ (คุณ โทชน์. พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย. (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2545), หน้า 192) สังคมก็จะนิยมบวชกัน ซึ่งเป็นประเพณีที่ถือกันมาอย่างยาวนาน ดังที่ปรากฏในสมัยสุโขทัยที่กษัตริย์ทรงนิยมผนวชเข้ามาศึกษาพระศาสนา ด้วยวิธีการผนวชแบบไตรสรณคมน์ เช่น พระมหาธรรมราชาที่ 10 เป็นปฐม เมื่อจะกล่าวถึงการลาสิกขาหลังจากที่ได้บวชแล้วนั้น ไม่ปรากฏว่าเป็นที่ต้องห้ามมิให้ลาสิกขาแต่อย่างใด (สิริวัฒน์ คำวันสา. ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย.(กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์, 2543), หน้า 40) ตั้งคำว่า “ใครใคร่สึกก็สึก ใครใคร่บวชก็บวช” นับตั้งแต่นั้นมาการบวชจึงเป็นประเพณีนิยมที่เป็นแบบแผนปฏิบัติของสังคมไทยมาตั้งแต่ครั้งบรรพกาล

2. จุดเริ่มต้นของการบวชในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาอุบัติขึ้นมาจากเจ้าชายสิทธัตถะที่ทรงเสด็จออกบวชมาตั้งแต่วัยเยาว์ โดยการอธิฐานบวชครองเพศบรรชิต ซึ่งมีได้ปฏิบัติตามหลักอาศรม 4 โดยมีช่วงสุดท้ายของชีวิตคือการออกบวช เพราะพระพุทธองค์มีความประสงค์และปณิธานอันแน่วแน่ว่าจะแสวงหาสัจธรรม ซึ่งพระองค์ทรงใช้เวลา ในการแสวงหาอยู่ 6 ปี จึงได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาการบวชของพระองค์จึงมิได้ขอใครบวช แต่ทรงตั้งอธิษฐานจิตในการบวชครั้งนั้น อันนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการบวชก่อนที่จะได้เป็นพระพุทธเจ้านั่นเอง

3. ประเภทของการบวชในพระพุทธศาสนา

จากศึกษาโดยสังเขปพบว่าการบวชในพระพุทธศาสนา มีวิธีการบวช 8 (พระเทพวิสุทธิกวี, (พิจิตรฐิตวณโณ). อานิสงส์การออกบวช. (พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2543), หน้า 9) ประการคือ

1. การบวชแบบ “เอหิ ภิกขุ อุปสัมปทา” อุปสมบทโดยพระพุทธองค์ทรงอุปสมบทให้
2. การบวชแบบ “ติสรณคมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการถึงไตรสรณคมน์
3. การบวชแบบ “โอวาทอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการรับโอวาทคำสอน
4. การบวชแบบ “ปัญหาพยากรณ์อุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการกล่าวแก้ปัญหา
5. การบวชแบบ “ครุฑมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการรับครุฑธรรม 8
6. การบวชแบบ “ทูเตน อุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการส่งทูต
7. การบวชแบบ “อุภโตสังเข อุปสัมปทา” อุปสมบทในสงฆ์ 2 ฝ่าย
8. การบวชแบบ “ญัตติจตุตถกัมมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยกรรมวาจา มีญัตติเป็นที่ 4

โดยจะได้กล่าวถึงความเป็นมาของการบวชแต่ละแบบดังต่อไปนี้

1. การบวชแบบ “เอหิ ภิกขุ อุปสัมปทา” อุปสมบทโดยพระพุทธองค์ทรงอุปสมบทให้

การอุปสมบทแบบ “เอหิ ภิกขุ อุปสัมปทา” นี้เป็นการอุปสมบทโดยพระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ทรงอุปสมบทให้แก่เหล่าพระสาวกของพระองค์เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ทรงเสด็จประกาศพระศาสนาในครั้งแรกเริ่มด้วยวิธีการอุปสมบทแบบเรียบง่าย เพียงการตรัสพุทธพจน์เมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะทูลขออุปสมบทว่า “เอหิ ภิกขุติ ภควา อโวจ สวากุขาโต ธมโม จร พรหมจรรย์ สมมา ทุกขสส อนตกิริยาयाติฯ” (วิ.ม.4/18/23) ซึ่งแปลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ท่านจงเป็นภิกษุมาเถิด ดังนี้ แล้วตรัสต่อไปว่า ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์ โดยชอบเถิด หากจะกล่าวตามประโยคดังกล่าวมานี้ จะสรุปได้ว่าพระพุทธองค์ทรงอนุญาตด้วยพระดำรัสว่า “ท่านเป็นภิกษุ จงเป็น” เพียงเท่านั้น โดยจะเห็นว่าประเพณีการอุปสมบทของพระพุทธองค์เป็นเพียงแค่การชักชวน และอนุญาตให้เป็นภิกษุในพระศาสนาของพระองค์เท่านั้น และประโยคที่น่าสนใจอีกประโยคหนึ่งคือ “ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อทำที่สุดทุกข์ โดยชอบเถิด” ซึ่งพระพุทธพจน์ดังกล่าวแสดงนัยอยู่ 2 ประการคือ 1) เป็นการชี้ให้เห็นเป้าหมายของการ

บวชในพระพุทธศาสนา และ 2) ซึ่งให้เห็นว่าการเป็นภิกษุที่สมบูรณ์นั้นจะต้องประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อให้ที่สุดทุกขันธ์นั่นเอง

2. การบวชแบบ “ติสรณคมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการถึงไตรสรณคมน์

จุดเริ่มต้นของการบวชโดยไตรสรณคมน์นั้น เกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ได้ทรงส่งสาวกจำนวน 60 รูปออกไปประกาศพระศาสนา ซึ่งก็มีกุลบุตรจำนวนไม่น้อยเข้ามาทูลขอบวชกับพระพุทธองค์ บ้างก็มาจากแดนไกลด้วยความลำบาก (คณาจารย์สำนักพิมพ์เลี้ยงเชียง. หนังสือเรียนนักธรรมชั้นตรี ฉบับมาตรฐานบูรณาการชีวิต วิชา วินัยมุข. (กรุงเทพฯ: เลี้ยงเชียง, 2548), หน้า 5) พระพุทธองค์ทรงประทานอนุญาตให้สาวกบวชให้เหล่ากุลบุตรนั้นด้วยวิธีที่เรียกว่า ติสรณอุปสัมปทา คือ การนับและน้อมนำพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ปฏิบัติสืบต่อไป ซึ่งในการบวชแบบนี้ก็เป็นวิธีการซึ่งมีความเรียบง่าย ซึ่งเป็นวิธีการที่รับคนเข้ามาสู่พระพุทธศาสนาอีกวิธีหนึ่งในสมัยเริ่มแรกของพระพุทธศาสนา

3. การบวชแบบ “โหวาทอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการรับโหวาทคำสอน

เมื่อพระศาสนาตั้งมั่นมามีนาถพระพุทธองค์ก็ทรงประทานโหวาท 3 แก่พระมหากัสสปะ โดยมีใจความว่า 1) กัสสปะ ท่านพึงศึกษาว่า เราจักเข้าไปตั้งความละเอียดและความเกรงกลัวไว้ในหมูภิกษุเฒ่า ผู้ใหม่ และผู้ปานกลางอย่างแรงกล้า 2) เราจักพึงธรรมอันใดอันหนึ่งซึ่งประกอบด้วยกุศล เราจักตั้งใจพึงธรรมนั้น แล้วพิจารณาเนื้อความของธรรมนั้น 3) เราไม่ละสติที่เป็นไปในกาย คือพิจารณาร่างกายเป็นอารมณ์ การที่พระพุทธองค์ทรงประทานโหวาท 3 นั้นจึงเป็นการบวชสำหรับผู้ที่มีอินทรีย์แก่กล้า และสามารถบรรลุเป็นพระอรหันต์ได้โดยมิยาก การประทานโหวาท 3 จึงเป็นการแก่พระมหากัสสปะจึงเป็นวิธีการบวช ซึ่งเป็นการมองเห็นแก่นของการเข้ามาบวชในพระศาสนาของพระพุทธเจ้าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะในท้ายที่สุดแล้วการบวชนั้นจึงเป็นการประพฤติปฏิบัติที่นำไปสู่การพ้นจากความทุกข์ อันเป็นพหุติภัยแห่งการบวชนั่นเอง

4. การบวชแบบ “ปัญหาพยากรณ์อุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการกล่าวแก้ปัญหา

การบวชด้วยการแก้ปัญหาอันมีเฉพาะโสปากสามเณรเท่านั้น ซึ่งไม่สาธุการทั่วไปแก่ผู้อื่น โดยที่พระพุทธองค์ทรงตรัสถามปัญหาจำนวน 10 ข้อ เมื่อแก้ปัญหาได้ครบแล้ว พระพุทธองค์ทรงให้อุปสมบทในพระศาสนาในเวลาต่อมา (พระเทพวิสุทธิกวี, (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). อานิสงส์การออกบวช. (พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2543), หน้า 12) ในการบวชแบบนี้ถือว่าเป็นแบบพิเศษเพราะยังเป็นสามเณรอยู่ แต่กลับบวชได้นั่นเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ว่าการบวชนั้นมิได้จำกัดที่บุคคลที่คุณสมบัติภายนอกแต่อย่างใด แต่หากเป็นพระคุณสมบัติภายในที่มีอินทรีย์แก่กล้าที่จะสามารถเป็นพฤติพรหมจรรย์ได้นั่นเอง

5. การบวชแบบ “ครุธรรมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการรับครุธรรม 8

ครุธรรมเป็นธรรมอันหนึ่งที่จะเป็นเครื่องวัดในการเข้ามาบวชของภิกษุณีว่าจะยินดีปฏิบัติได้หรือไม่ การอุปสมบทด้วยครุธรรม 8 ประการนั้นมีเพียงนางปชาบดีโคตรมีเท่านั้น ที่ได้รับการอุปสมบทด้วยวิธีการปฏิบัติครุธรรมนี้

6. การบวชแบบ “ทูเตน อุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยการส่งทูต

ในการบวชด้วยวิธีการส่งทูตนี้ พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้แก่นางอชฌกาสีคณิกาบวช ซึ่งก็มีเฉพาะนางอชฌกาสีคณิกาเพียงคนเดียวเท่านั้น

7. การบวชแบบ “อุกโตสังฆะ อุปสัมปทา” อุปสมบทในสงฆ์ 2 ฝ่าย

การบวชแบบนี้เป็นการบวชเฉพาะภิกษุณีที่ต้องการเข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ซึ่งจะมีได้บวชได้ทันที แต่ต้องประพฤติสิกขมานาก่อน ก่อนที่จะบวชได้ และจะต้องได้รับการรับรองจากสงฆ์ 2 ฝ่าย ด้วยการเข้าอุปสมบท ด้วยวิธีอุตตฺตถุฏถกรรมาจา ทั้งฝ่ายภิกษุและภิกษุณี จึงจะสามารถเข้ามาเป็นภิกษุณีในพระศาสนาได้

8. การบวชแบบ “อุตตฺตถุฏถกัมมอุปสัมปทา” อุปสมบทด้วยกรรมวาจามีญาติที่เป็นที่ 4

การบวชแบบอุตตฺตถุฏถกรรมาจานั้นเป็นโดยมีหมู่ภิกษุสงฆ์รับรองรับเข้ามาในพระศาสนา ซึ่งเป็นวิธีการบวชที่ยังคงเป็นประเพณีที่ปฏิบัติกันสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ข้อสังเกตของประเพณีการบวชในพระพุทธศาสนาตั้งแต่แรกเริ่มเดิมทีนั้นเป็นการบวชเพื่อที่จะเข้าไปสู่แก่นสารของพระศาสนานั้นก็คือ การประพฤติธรรมให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ทั้งปวงนั่นเอง และวิธีการบวชจะแบบไหนก็ตาม จะมีลักษณะร่วมอยู่ประการหนึ่งคือ เป็นการรับคนเข้ามาสู่พระศาสนาเพื่อที่จะเอื้อต่อการประพฤติพรหมจรรย์นั่นเอง การบวชจึงเป็นเพียงสิ่งสมมติ แต่สิ่งที่สำคัญว่าการบวชคือจะเกิดหลังจากนั้น นั่นก็คือการพ้นจากความทุกข์ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการบวชแบบไหนก็จะเห็นได้ว่าจะมีความเรียบง่ายเป็นจุดเด่นที่สำคัญนั่นเอง

4. ความหมายของคำให้บวช

ประเพณีการบวชถือว่าเป็นการรับศาสนทายาทเข้ามาสู่ร่มกาสาพัตร คำให้บวชในสมัยพุทธกาล และหลังสมัยพุทธกาลนั้น เป็นเพียงคำให้บวชธรรมดามากกว่าจะเป็นคำให้บวชที่ศักดิ์สิทธิ์ในการบวชนั้น คำให้บวชจะขึ้นอยู่กับที่การให้ใครเป็นผู้บวชให้นั่นเอง ความหมายของการให้บวช ส่วนใหญ่จะเป็นการรับรอง และชักชวนให้เข้ามาประพฤติปฏิบัติตามคำสอนอันเป็นไปเพื่อการพ้นจากความทุกข์ ซึ่งคำให้บวชก็ได้ซับซ้อนแต่ประการได้ ดังนั้นคำให้บวชจึงมีความหมายของการชักชวนรับเข้ามาในพระศาสนามากกว่า

การบวชมีนัยสำคัญอย่างไร?

หากจะถามว่าประเพณีการบวชในพระศาสนามีนัยแห่งความสำคัญอย่างไรนั้น คงจะตอบได้ว่านัยสำคัญแห่งการบวชนั้นก็คือการละเว้นจากสิ่งที่เป็นอกุศลทั้งปวง และเนื่องด้วยการบวชนั้นเอื้อต่อการงดเว้น ดังนั้น การบวชจึงมิใช่ความพิเศษที่เกิดจากการบวช แต่ความพิเศษจะเกิดหลังจากที่ได้ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประการสำคัญ ดังนั้นดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การบวชนั้นเป็นเพียงการรับคนเข้ามาสู่พระศาสนา หรือรับคนเข้ามาเป็นหมู่แห่งพระสงฆ์ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน นั่นก็คือการปฏิบัติเพื่อให้พ้นทุกข์ทั้งปวงนั่นเอง

ภาษาและความหมายของการบวช

ภาษาและความหมายของของการขอบวชและคำว่า “บวช” ถึงว่าเป็นคำที่ใหญ่ และครอบคลุมคำอื่นในกลุ่มคำเหล่านี้ คำว่า “บวช” นั้นถูกนำมาใช้ในภาษาไทย ซึ่งมาจากภาษาบาลีว่า ปวช (ปะวะชะ) แปลว่า งดเว้น หรือผู้งดเว้นจากสิ่งที่เป็นข้าศึกษาแก่ความสงบของจิตใจ หรือเรียกว่า ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ อันหมายถึงความบริสุทธิ์ของจิตใจ สิ่งใดที่เป็นข้าศึกษาแก่ความบริสุทธิ์ สิ่งนั้นจะเรียกว่าเป็นสิ่งที่ขัดต่อพรหมจรรย์นั่นเอง

(พุทธทาสภิกขุ และปัญญาทันตภิกขุ. พรหมจรรย์ของการบวช. (กรุงเทพฯ: ธรรมสภา, (ม.ป.ป.)), หน้า 1) คำว่าบวชนั้นกินความถึงการถือเพศเป็นนักบวช อันได้แก่ ภิกษุ สามเณร ฤๅษี โดยมีนัยมาจากคำว่า บรรพชา (พระธรรมกิติวงศ์, (ทองดี สุระเตโช). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสนา. (พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันบันลือธรรม, 2551), หน้า 444) อันแปลว่าการงดเว้นจากอกุศล หรือเป็นนักบวช โดยมีนัยสำคัญไปถึงความประพฤติด้วยการงดเว้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้กำหนดสร้างภาษาที่เป็นไปเพื่อการประพฤติปฏิบัติ จากขั้นพื้นฐานคือการงดเว้นจากธรรมอันเป็นอกุศล ซึ่งปัจจุบันนัยแก่นของการบวชนั้นได้ถูกละเลยไป อาจจะมาจากภาษาที่เป็นกำแพงขวางกั้นแก่แห่งประเพณีการบวช ดังนั้นการบวชจึงถูกทำให้กลายเป็นการเข้าไปยึดติดตามเปลือกภายนอกมากกว่านั่นเอง เพราะโดยความหมายมิว่าจะจะเป็นคำที่เรียกแทนนักบวชในพระศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ล้วนแล้วเป็นไปเพื่อธรรมอันเป็นกุศลเท่านั้น

ความซับซ้อนของการบวช

ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประเพณีการบวชที่เรียบง่ายกลับกลายเป็นประเพณีที่พิธีกรรมที่ซับซ้อน และเที่ยงตรงกับพิธี เช่น คุณสมบัติของความเป็นพระ คุณสมบัติของพื้นที่ คุณสมบัติของพระสงฆ์ที่กระทำสังฆกรรม ความซับซ้อนนั้นทำให้ประเพณีการบวชมีความยุ่งยากกว่าประเพณีแต่เดิมที่เคยมีมา ความยุ่งยากที่มีความซับซ้อนอันเนื่องมาจากคุณสมบัติของความที่จะเป็นพระได้นั้นต้อง มีอายุ 20 ปี บริบูรณ์ ต้องเป็นเพศชาย ต้องไม่ทำความผิดร้ายแรง ต้องไม่เคยบวชมาแล้วเพราะต้องอาบัติปาราชิก สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นคุณสมบัติที่มีใช้สิ่งสำคัญในการที่จะเป็นพระ หากแต่การเป็นพระนั้นอยู่ที่การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ต่างหาก และหากแต่พระที่มีคุณสมบัติของความเป็นพระมีครบแต่มีได้เป็นไปเพื่อการปฏิบัติ บุคคลนั้นก็อาจจะจะเป็นพระภิกษุ หรือมีอาจเรียกว่าบวชได้ เช่นกัน ความซับซ้อนของคุณสมบัติของพระสงฆ์ที่เข้าร่วมสังฆกรรม นั้นจะต้องมีครบตามจำนวน เมื่อลองพิจารณาย้อนกลับไปเมื่อเริ่มเดิมที พระศาสนาของพระองค์ก็มีพระองค์เพียงพระองค์เดียวที่บวชให้เหล่าปัญจวัคคีย์ เหล่าชฎิล ดังนั้นสิ่งสำคัญจึงมีใช้อยู่ที่จำนวนพระ แต่มันอยู่ที่มีผู้รับรองในการบวชของกุลบุตรที่รูป ดังนั้นความบริสุทธิ์จึงมีได้อยู่ที่คุณสมบัติภายนอก แต่เป็นคุณสมบัติที่อยู่ในตัวของผู้บวชต่างหาก ความซับซ้อนดังที่กล่าวมานี้ ผู้เขียนมิได้มีเจตนาจะปฏิบัติคุณสมบัติต่าง ๆ ให้ไม่มีอะไร แต่เป็นการตั้งข้อสังเกตว่า หากคุณสมบัติไม่บริสุทธิ์แล้วการบวชดังกล่าวจะดำเนินไปอย่างไรกับผู้ที่ถูกบวชนั้น เพราะในท้ายที่สุดแล้ว องค์ประกอบดังกล่าวหากมีครบก็มิได้เป็นสิ่งที่นำพาตัวผู้บวชไปสู่ทางแห่งการพ้นทุกข์ ซ้ำยังอาจก่อให้เกิดความกังวลในระหว่างก่อนบวช ระหว่างบวช และหลังบวช ดังนั้นความซับซ้อนดังกล่าวนี้หากและทำแล้วก่อให้เกิดความสบายใจ ก็พึงกระทำไป แต่หากมิได้มีคุณสมบัติครบก็ควรที่จะปล่อยวาง เพราะจะมีเกิดผลดีต่อคุณสมบัติที่กังวลอยู่ ซึ่งเป็นเพียงธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติสืบมา ซึ่งมีควรยึดติดสิ่งดังกล่าวจนเกินไป ผู้มิได้เข้าบวชโดยนิตินัยที่สังคมให้คุณค่าไว้ ก็มิได้หมายความว่า จะเป็นผู้บวชแล้วก็หากไม่ และทางตรงกันข้ามผู้ที่ได้บวชตามนิตินัยที่สังคมให้คุณค่าไว้ หากจะเป็นผู้ที่บวชแล้วไม่เช่นนั้น

ควรบวชอย่างไร?

หากจะพิจารณาแนวทางของการบวชนั้นควรเป็นอย่างไร สิ่งที่เราควรคำนึงถึงคือการกลับไปสู่แก่นแท้ของการบวช ว่าบวชเพื่อมีเป้าหมายอย่างไร บวชด้วยวิธีการอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบริบทของสังคม เพราะ

หากกลับไปสู่แก่นแท้แล้วการบวชจึงมิใช่เรื่องที่ยาก แต่กลับมีความเรียบง่าย และนำไปสู่แนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติเป็นสำคัญ การบวชจึงเป็นประเพณีที่ฝ่ายสงฆ์จะทำสังฆกรรมร่วมกัน ดังนั้นจึงมิได้เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับฝ่ายฆราวาส แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบวชที่เคยดำรงอยู่ก็เริ่มจะจางหายไป ตามยุคสมัย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

5. บทสรุป

สิ่งหนึ่งที่ต้องยอมรับก็คือความเปลี่ยนแปลงของประเพณีการบวชในพระพุทธศาสนา หากมิได้เปลี่ยนแปลงเลยนั้นก็คงมิใช่ เพราะว่สังคมนั้นมีเป็นสังคมที่มีความซับซ้อนสูง จึงยากที่จะตัดทอนได้ หากแต่ว่าเหล่าพุทธบริษัท 4 จะมองเห็นคุณค่าของการบวชแบบเรียบง่าย โดยการกลับไปน้อมนำเอาแนวทางการบวชในครั้งสมัยพุทธกาลกลับมาใช้ใหม่แล้ว ก็จะทำให้คุณค่าการบวชของสังคมไทยเปลี่ยนไปด้วยก็อาจเป็นไปได้

บรรณานุกรม

คุณ โทจันทร์. (2545). *พุทธศาสนากับสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พุทธทาสภิกขุ และปัญญาทันตภิกขุ. (ม.ป.ป.). *พรหมจรรย์ของการบวช*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระเทพวิสุทธิกวี, (พิจิตร ฐิตวณโณ). (2543). *อานิสงส์การออกบวช*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2551). *พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สถาบันบันนลือธรรม.

สิริวัฒน์ คำวันสา. (2534). *ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

พระไตรปิฎกภาษาบาลี อักษรไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2500.

หรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

4. ผู้นิพนธ์บทความต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารปารมิตาก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับ การตีพิมพ์กับวารสารปารมิตาแล้ว

5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์บทความ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

4. หากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความได้ตรวจสอบแล้วพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารปารมิตากำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

1. ขนาดของต้นฉบับ

พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสี่ขนาด A4 โดยเว้นระยะระหว่างขอบกระดาษด้านบน 3.81 ซม. ด้านขวากับด้านล่าง 2.54 ซม.

2. รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง

ใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด โดยใช้ขนาดและชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการวางตำแหน่งดังนี้

2.1 ขนาดกระดาษ จัดพิมพ์บทความด้วยกระดาษ ขนาด A4 พร้อมระบุเลขหน้า ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวาและซ้ายตามรูปแบบการจัดหนังสือทั่วไป

2.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2.3 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ตัวพิมพ์ใหญ่ ขนาด 14 ชนิดตัวหนา ตัวพิมพ์เล็ก ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

2.4 ชื่อผู้เขียน ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวา ได้ชื่อเรื่อง โดยให้ใส่ทั้งชื่อผู้เขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุอีเมลด้วย

2.5 ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านขวา ได้ชื่อผู้เขียน โดยให้ใส่ที่อยู่หรือหน่วยงานทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.6 หัวข้อบทคัดย่อไทยและอังกฤษ ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ได้ที่อยู่หรือหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน โดยหัวข้อบทคัดย่อไทยและหัวข้อบทคัดย่ออังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตัวพิมพ์ใหญ่

2.7 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์ไม่ควรเกิน 3 ย่อหน้า บรรทัดแรกเว้น 1 แท็บ (Tab) จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน

2.8 หัวข้อของคำสำคัญ ภาษาไทย ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดซ้ายหน้ากระดาษ ได้บทคัดย่อภาษาไทย และคำสำคัญนี้ไม่ควรเกิน 3 ศัพท์ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา

2.9 หัวข้อของคำสำคัญ ภาษาอังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดซ้ายหน้ากระดาษ ได้บทคัดย่อภาษาอังกฤษ และคำสำคัญนี้ไม่ควรเกิน 3 ศัพท์ ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา

2.10 หัวข้อเรื่อง ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุหมายเลขข้อ

2.11 หัวข้อย่อย ขนาด 16 ชนิดตัวหนา ระบุหมายเลขข้อย่อย โดยเรียงตามลำดับตามเลขหัวข้อเรื่องเป็นหลัก

2.13 เนื้อหา ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน โดยบทความวิจัยและบทความวิชาการ ให้มีองค์ประกอบเริ่มตั้งแต่บทนำหรือความนำ เนื้อหาหลัก วิเคราะห์และสรุป บรรณานุกรม ส่วนบทวิจารณ์หนังสือ ให้มีข้อมูลทางบรรณานุกรม ชื่อผู้วิจารณ์ บทวิจารณ์ สำหรับงานสร้างสรรค์ประเภทอื่นๆ ให้มีองค์ประกอบตามบทความวิจัยและบทความวิชาการ

3. จำนวนหน้าต้นฉบับ

เนื้อหาของบทความตั้งแต่หัวข้อเรื่องจนถึงบรรณานุกรมควรมีความยาวไม่ควรเกิน 15 หน้า กระดาษขนาด A4

4. ช่องทางการส่งผลงาน

4.1 ทางไปรษณีย์ ให้พิมพ์ผลงาน 1 ชุด และซีดีบันทึกผลงานในรูปแบบไมโครซอฟต์เวิร์ด 1 แผ่น ส่งถึง พระมหารามฆวรินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร. 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถ.จรัญสนิทวงศ์ 72 แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร. 086-086-4258

4.2 ทาง Email โดยส่งไฟล์เวิร์ด ไปที่ maghavin9@gmail.com

4.3 ทาง website โดยส่งไฟล์เวิร์ดเข้าในระบบของวารสาร หลังจากนั้น ทางวารสารจะดำเนินการตามลำดับจนกว่าจะมีการตีพิมพ์ผลงาน

